Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

...эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...1921 оной ... 21-нэй гарана | № 80 (13704) | 1972 оной апрелиин 5, среда | Сэн 2 мүнгэн

МҮНӨӨДЭР ҮСЭГЭЛДЭРЭЙХИҺӨӨ ҺАЙНААР, ҮГЛӨӨДЭР МҮНӨӨДЭРЭЙХИҺӨӨ ҺАЙНААР!

Хабарай тарилгада хэр бэлдэнэт?

ҮДЭР БҮХЭН ҮНЭТЭЙ

(Бэшүүрэй аймагай „Дружба" колхозой главна агроном Ф. Ф. СИНИЦЫНЭЙ хөөрөөнһөө)

Хабарай тарилгада хүдэлгэгдэхэ бүхы трактор, машинануудайнгаа заһабарилагдажа бэлэн болонхой, тараанай үрэһэ хүрэнгын хуу сэбэрлэгдэжэ шалгагданхай, шанарайнгаа талаар гол түлэб нэгэдэхи, хоёрдохи классай болгогдонхойшье һаань, мүнөө тараашад, механизаторнуудай һанаа амар һуунагүй. Эдэ үдэрнүүдтэ манай колхозой механизаторнууд тараалан, сабшалан дээрээ наг шэбхэ зөөжэ, минеральна үтэгжүүлгэ тараажа, газараа уһалха хүдэлмэридэ бэлдэжэ, баһал сүлөө тухагүй хүдэлнэ.

Энэшье гайхалтай бэшэ. Ороохо тараанай, бусадшье ургамалнуудай үндэр баян ургаса абахын түлөө тэмсэхэ гэбэл, бүхы юумэеэ жэншэдгүй һайнаар бэлдэхэ, тарилгын хүдэлмэриие яажа эрхим шанартайгаар,богони болзорто дүүргэхэб гэжэ алишье талаһаань бодомжолхо, наринаар түсэблэхэ хэрэгтэй. Эндэмнай хожом хэгдэхэ гээд орхихо жэжэ божо юумэн байхагүй. Энээл мүнөө үедэ үдэр бүхэн үнэтэйл.

Байгша ондо манай колхоз бүхыдөө 8,9 мянган гектарта ороохо тарая, тэрэ тоодо 7.300 гектарта шэниисэ тариха түсэбтэй.

Уһалагдадаг газараар бага, халтад гэхэдээл ган гасуурта дайрагдахаяа һанадаг, ехэнхидээ элһэлиг хүрьһэтэй, хуурай добо газартай манай колхозой эрхэ байдалда хабартаа тараалангай шииг нойтые һайнаар бариха, тарилгын бүхы хүдэлмэриие тон богонихон болзорто, эрхим шанартайгаар хэхэ гээшэ шиидхэхы удхатай.

Хэнэйшье мэдэһээр манай эндэхи эрхэ байдалда һайнаар элдүүрилэгдэһэн сэбэр паар дээрэһээл тогтууритай ехэ ургаса абтадаг гээшэ. Теэд ехэнхи тараалангаа паар болгожорхихо аргагүй ха юмбибди. Адууһа малдаа эдюулхын тула кукуруза, зелёнко болон тэжээлэй ондоошье ургамалнуудые баһал нилээд ехэ газарта тариха ушартай болоно бшуу.

Энэ жэлэй тарилгада 2.500 гектар сэбэр паар бэлдэнхэйбди. Үшөө 1.500 шахуу гектар намар хахалһан газар бии. Иигээд ерэхэдээ шэниисынгээ тэн хахадынь паар болон намар хахалһан газарта тарижа, найдамтай һайн ургаса абаха болонобди. Бидэ иигээд саһанай хуу хайлажа, газарай хүрьһэнэй дээгүүрээ 4—5 сантиметр гэдэхэдэнь паараа, намар хахалһан тараалангаа түргэнөөр борнойлжо, шииг нойтыень хушахабди. Мүнөө паар дээрээ гектарай 3 центнер азотно үтэгжүүлгэ, суперфосфат тукова сеялкээр тараагдажа байна. Юуб гэхэдэ, урид шэнжэлэгдэжэ табигдаһан картограммын ёһоор манай эндэхи газарай хүрьһэн калийна үтэгжүүлгээр яһала элбэг хадань гол түлэб азот, фосфор оруулагдана. Энэ жэлдэ тараалан дээрэ тараахын тула 240 гаран тонно минеральна үтэгжүүлгэ абанхайбди.

Сэбэр паар ехээр хахалжа, бүхы газараа һайнаар үтэгжүүлжэ, үндэр баян ургаса абаха аргагүй һэн хойноо имагтал эрхим шанартай үрэһэ бэлдэжэ, тараанай ургаса дээшэлүүлхэ баатай бологдоно.

Манай колхоз һүүлэй 4—5 жэлдэ һайн шанартай үрэһэ хүрэнгөөр өөһэдыгөө гүйсэд хангадаг болонхой. Байгша ондо хүсэд хүрэхэ бүхыдөө 15,4 мянган центнер үрэһэ бэлдэжэ, тэрэнээ бүри намар байхада хуу нэгэдэхи, хоёрдохи классай болгожо, ехэнхииень томо жэжээрнь илгаад хадагалаа һэмди. Мүнөө тэрэнээ амбаар, складһаа гаргажа, нара һалхинда шанаржуулжа эхилээбди. Һүүлдэнь хордоод, шэниисынгээ ехэнхи хубиие нарин зуруудтайгаар, заримыень хэрээһэлүүлэн тарихабди. Энэнэй ашаар тараанай ургаса гектарай 3—4 центнерээр дээшэлхэ юм.

Энэ жэлһээ эхилжэ колхоздоо тараанай үрэһэ ургуулха тусхай тракторна бригада эмхидхэхэмнай.

Хоёрдохи шухала асуудал юуб гэхэдэ, газарыень хабартаа хахалжа ехэнхи тарягаа тариха байһан дээрэһээ хахалалта, тарилгые тон богони болзорто хэжэ, хүрьһэнэй шииг нойтые алдахагүйе оролдохо болонобди. Тиимэһээ трактор, машинануудые бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ шухала. Бидэ мүнөө ямар агрегадта хэн хүдэлхэб, тракторнуудые тоһо, түлишөөр яажа таһалгаряагүй хангахаб, тарилгын үрэһэ хайшан гээд агрегадуудта зөөхэб гэжэ эртэнһээ хуу тодорхойлоод, нарин түсэб, график табяабди. Энээн соонь олонхи агрегадуудые хоёр халаанда хүдэлгэхэ, хүнүүдые полевой станда байлгаха, хүдэлмэриин үдэрые тогтомол гуримтайгаар эмхидхэхэ гэжэ тогтоогдонхой. Агрегадуудай ябаха маршрут халаан бүхэнэйнь нормо, ажалай түлөөһэнэй, социалис мүрысөөнэй гурим гэхэ мэтэ хуу тодорхойлогдоо.

Нёдондо сагай уларилай муу байгаашье һаань, бүхы тараалангай гектар бүриһөө 11,5 центнер ороохо абаа һэн. Юуб гэхэдэ, зун июль соо нилээд ехэ тараан дээрэмнай мүндэр гурба удаа унажа, ургасыень муудхаагаа. Тиигэбэшье һаань, бүхыдөө 94,8 мянган центнер тарая абажа, 23,5 мянган центнер ороохо гүрэндэ худалдаад, түсэбөө үлүүлэн дүүргээбди.

Энэ жэлдэ бүхы тараалангай гектар бүриһөө 13 центнерһээ бага бэшэ ургаса абаха зорилготойбди. Мүн түрүүшынхеэ кукурузынгаа тарилга бага болгоод, орондонь обёос горох хоёрые холижо, ехэхэн газарта тарижа туршахамнай.

Мүнөө үедэ 4 тэргэтэй трактор, 2 самосвал машина, үшөө бульдозертой, ашаха түхеэрэлгэтэй тракторнуудтай оньһожоруулагдаһан отряд тараалан, сабшалан дээрэ шэбхэ зөөжэ байна. Хоёр һарын туршада 8 мянга гаран тонно шэбхэ тараалан, сабшалан дээрэ гаргагдаха юм. Тиихэдэ намартаа, үбэлэй эхеэр 3.700 тонно шэбхэ гаргагдаа һэн. Тэрэшэлэн бүлүүр нэгэ станци Хёлго гол дээрэ тодхожо, кукуруза тариха газараа уһалжа захалаабди.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ—БОЛЗОРҺОО УРИД

...ДОМЖОЛХО, ...СХЭХЭ, ...ИДХЭХЭ

...түүхэтэ XXIV съездын болоһон сагһаа ...үнгэрбэ. Энэ үедэ манай орон дотор ай... ...бүтэлтэнууд болоһон байна. Энээн ...юзуудай XV съезд дээрэ КПСС-эй ...ральна секретарь Л. И. Брежнев то... ...хэлээ.

...жневэй хэлэһэн үгэнүүд манай ажал ...сэхэ холбоотой. Үнэхөөр Эхэ оромнай ...хүгжөөхэ хэрэгтэ айхабтар ехэ мүн... ...шалжа байна. Энээниень бидэнэр ...байдал дээрэһээ харанабди. Үнгэрэгшэ ...манай 2 миллион 43 мянга 705 түхэри... ...ход оруулаа гэхэ гү, али түсэбөө холо ...йха юм. Ажахымнай 535 мянга гаран ...р олзо оруулаа.

...ансахан манай һайнаар хүдэлһэнэй ашаа ...гүрэнэй талаһаа мал ажалай продук... ...н абадаг сэн дээшэлүүлһэнэй ашаар ...шэ.

...хойшо үнгэрһэн жэлэй дүн шэнжэлхэ... ...юрэнхы тоонуудые харуулаад үнгэрхэ ...тэрэнээ гүнзэгыгөөр хаража үзэхэ, ...һайнаар хүтэлбэрилэгдэнэб, ямар шу... ...нуудта онсо анхаралаа табиха хэрэг... ...орхойлхо байна гэжэ Л. И. Брежнев ...эглэһэн байха юм.

...р хаража үзэхэдэ, манай хүдэлмэридэ ...гдээгүй арга боломжонууд ехэ бии. ...нэ табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар, ...рид бэелүүлхэ хэрэгтэ зорюулха гээшэ ...өөдэрэй дайшалхы хэрэг болоно. Илангаяа малай ашаг шэмэ. тараалан, сабшалан ...дээшэлүүлхэ талаар ехэ юумэн хэгдэхэ ...табан жэлэй эсэстэ үнеэн бүриһөө дүн ...2.450 килограмм һү һааха гэхэ гү, али ...һоо 500 килограммаар ехэ болгогдохо ...н хонин бүриһөө 500 грамм нооһо ехэ ...лохо гэхэ гү, али тэрэнээ 4 килограмм... ...рилго табигдана.

...лгодоо хүрэхын тула ажалаа зүбөөр эм... ...дүй дүршэл, эрдэм ухаанай туйлалта... ...өөр хэрэглэхэ, ажал ехэтэй хүдэлмэреэ ...ха болонобди. Илангаяа малай үүлтэр ...баян ургаса үгэдэг сортын ургамал... ...ха тушаа горитой оролдохо байнабди.

...һү шэмэ дээшэлүүлхэ зорилгоор 1970 ...түрүүшынхеэ тугаллаха гунжадай тус... ...хидхэгдээ. Тэрэ гүүртые дүршэл ехэ... ...коммунист Дулма Жамбаловна Цырен... ...тэлбэрилнэ. Энэ гүүртэдэ жэл бүри ...үгтэдэг. Гүүртын һаалишад жэлэй тур... ...зүбөөр эдеэлүүлэн һаагаад, ашаг ...алсажа, һаалиин гүүртэнүүдтэ хубаа... Энэ гүүртэ жэл бүри октябриин эхеэр ...хойто жэлэйнь энэ үедэ тараагдана. ...жэлдэ энэ гүүртын гунжан бүриһөө ...рамм, тэрэ тоодо ахалагша һаалишанай ...гунжадһаа — 3.780 килограмм һүн ...һүтэй гунжад үүлтэртэ малай фермэ... ...гдаа һэн.

...октябрь һарада шэнээр бүридхэгдэһэн ...д гунжадаа һайнаар харууһалжа ту... ...мүнөө оролдосотойгоор һаана. Энэ жэ... ...хоёр һарада гүүртын үнеэн бүриһөө ...м һүн һаагданхай. Мүнөө жэлдэ эдэ... ...бүриһөө 3 мянган килограммһаа бага ...ха хүсэлтэй.

...һүүлэй жэлнүүдтэ һү һаалияа дээшэ... ...загүй байһанаа, мүнөө тэрэ дутагдалаа ...набди. Энэ жэлэй үнгэрһэн хоёр һарын ...ондоной энэ үеынхиһөө 31 процентээр ...данхай. Тиигэжэ гүрэндэ һү худалдаха ...сэб үлүүлэн дүүргэгдэһэн байха юм.

...рофсоюзай XV съезд дээрэ нүхэр Л. И. ...хэлэһэн үгын ушар удхые ойлгожо, ...дань улам һайжаруулха талаар юу ...б гэжэ нилээд бодомжолһон байнабди. ...манай гол баялиг — газараа һайжа... ...шалан, тараалан, бэлшээреэ ургаса ехэ... ...талаар горитой оролдохобди. Табан жэ... ...1.180 гектар сабшалан, бэлшээри дээ... ...техническэ хүдэлмэри хэгдэхэ, шуты ...й модо сэбэрлэжэ, 300 гектар шэнэ га... ...бди.

...Ташарай, Үрмын уһалууриин системэ... ...эдхэн заһабарилха, 130 гаран гектар ...нэгэ системэ шэнээр бүтээхэ, хоёр бишыхан сөөрэм тогтоохо байнабди. Тиигэжэ уһалагдадаг газараа 12 процентээр үргэдхэжэ, тэндэһээ жэлдээ адагынь 9 мянган центнер үбһэ нэмэжэ абаха арга бии болоно.

Мүн жэлдээ 200 гектар сабшалан шэбхээр, 100 гектар аммиачна уһаар, 350 гектар минеральна үтэгжүүлгээр шанаржуулха аргатайбди. Эдэ жэлнүүдтэ олон жэлэй ногоо тарижа, үрэһыень абадаг болохо һанаатайбди.

Энэ үедэ колхозоймнай гэшүүд тараалан, сабшалан, бэлшээри һайжаруулха габшагай хоёр һарын республика дотор соносхогдоод байхада, энэ талаар бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхэ гэжэ оролдонобди. Энэ үедэ 12 мянга гаран тонно наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ тарааха хүдэлмэреэ эхилээбди. Һайрамай балгашье уһа алдангүйгөөр газарай хүрьһэндэ шэнгээхэ хэмжээн абтана.

Теэд колхозойнгоо газар дээрэһээ абтаһан тэжээлээ зүбөөр, ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ асуудал мүн лэ шухала. Нёдондо тараалан, сабшалан дээрэһээ бараг һайн ургаса абаашье һаа, малаа бүхы бодосуудаар хүсэнги тэжээлээр хангажа шадагдаагүй. Тиимэһээ колхоздоо холимол тэжээл бэлдэдэг болохо гэжэ шиидээ һэмди. Мүнөө тиимэ цехтэй болообди. АВМ-04 машинын дэргэдэ 4 дробилка тодхожо, бүдүүн тэжээл тарая талханай зүйл хоёрые худхажа гаргаха арга бии болоо. Хэрбээ малай бэедэ хэрэгтэй шухала бодосуудые тэрээндэ нэмэбэл, ёһотой комбикормо болохо байһаниинь дамжаггүй. Мүнөө дээрээ тиимэ нэмэлтэ холисо дуталдана.

Хэрбээ урдань ороохо тарягаа малдаа бүхэлеэр үгэдэг һаа, мүнөө бутаргажа, буйлуулжа үгэнэбди. АВМ-04 машинаараа нёдондо 3070 центнер ногоон витамин элбэгтэй гурил гаргаа һэмди.

> *„Асуудал бүхэниие шиидхэхэдээ, энэ асуудалнай юһэдэхи табан жэлэй түсэбые, партиин XXIV съездын хараалһан бүхы экономическа болон социалис политикые тодорхойгоор бэелүүлхэ ябадалда хэр зэргэ туһатай гээшэб гэжэ хараха"*
>
> СССР-эй профсоюзуудай XV съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэһөө

Малаймнай тэжээлдэ тараалангай ургаса гол һуури эзэлдэг. Теэд мүнөө дээрээ тэрэмнай ехэнхидээ сагай уларилһаа дулдыдадаг байна бшуу. Юуб гэхэдэ, тараалангаймнай 74 процентнь Талын-Булаг гэжэ газарта нэмжыдэг. Тэндэнь газар уһалха арга байхагүй.

Колхозой мэргэжэлтэд, эдэбхитэд тараалангай тогтууритай баян ургаса абаха талаар яһала оролдоно. Хэрбээ тэрэ Талын-Булагай тараалан уһалдаг болоо һаа, ниитымнай адууһа мал тэжээлээр найдамтайгаар хангагдажа байха һэн. Тэрэ талые уһалхын тула Химнын уһа залаха арга бии. Мүнөө сагта энэмнай зүүдэн бэшэ, харин бэелүүлэгдэжэ боломоор юумэн гэжэ һанагдана. Хэрбээ энээнэй шиидхэгдэхэ болоо һаа, 300 гектар һайжаруулагдамал бэлшээри ундалуулха арга олдохо.

Л. И. Брежнев табан жэлэй түсэб болзорһоо урид бэелүүлхын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тушаа тогтоһон байна. Манай колхоз табан жэлэй туршада гүрэндөө 32 мянга гаран центнер мяха, 71 мянга гаран центнер һү, 8 мянга гаран центнер нооһо худалдаха түсэбтэй. Энэ даабаряа болзорһоо урид дүүргэхэ гэжэ шиидэһэн байнабди.

Мүнөө үедэ колхоздомнай СССР-эй 50 жэлэй ойе ажалай бэлэгээр угтаха мүрысөөн дэлгэрэнхэй. Энэ жэлэй нэгэдэхи кварталда гүрэндэ мяха, һү худалдаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Хонишоднай 13 мянга гаран хурьга абаад, гарзагүй тооной томо болгоно. Тиигэжэ колхоздо зуун эхэ хонин бүриһөө 77,4 хурьган томо болгогдожо байна. Энэ мүрысөөндэ колхозой коммунистнууд түрүү зэргэдэ ябана. Ленинэй орденто хонишон Бутыт Гармажаповна Банзаракцаева, эрхим хонишон Арья Надмитович Цыбикдоржиев мүнөө зуун хонин бүриһөө зуу гаран хурьга түлжүүлжэ байнхай. Мүн хонишод-коммунистнууд Б-Ц. Д. Булгатов, Ц. Г. Дондокова. Б. Л. Батуева болон бусад абаһан уялгануудаа дүүргэнхэй.

Хонидойнтоо ашаг үрэ дээшэлүүлхэ зорилгоор хонидоо зуһаг болгожо хурьгалуулһаар гурбан жэл болообди. Ерэхэ жэлдэ нютагай нарин нооһото үүлтэрэй 7 500 хонитой боложо, жэлдээ 250 үүлтэртэ хуса бусад ажахынуудта худалдаха байнабди.

Эдэ үдэрнүүдтэ манай агитаторнууд, лекторнүүд. политинформаторнууд СССР-эй профсоюзуудай XV съезд дээрэ Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые колхознигуудта тайлбарилан ойлгуулжа байна. Тиихэдээ ажал хүдэлмэреэ улам һайжаруулха, табан жэлэй түсэб болзорһоо урид бэелүүлхэбди.

Ц. ГАЛСАНОВ,
Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Хоёр жэлэй урда тээ Виктор Чагдуров Сэлэнгын индустриальна техникум дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Буряадай мебельно-модо үйлэдбэрилгын комбинадта халаанай мастераар ажалладаг болоһон юм. Тэрэ коллектив соогоо хүндэтэй болонхой. Тэрэнэй халаан комбинат соогоо ходо тооной түрүүлдэг юм. Виктор өөрөө ВЛКСМ-эй горкомой гэшүүн, цехэйнгээ комсомолой секретарь, ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаададаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Г. Чагдуров.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

САҺАТА УУЛЫН ХОРМОЙДО

Репортаж

Һарьдаг үндэр хада уулануудай оройдохи дүн сагаан саһанай байраһаа үшөө хүдэлөөгүй, ой тайгын үбэлэйнгөө түхэлые табяагүй байбашье һаань, дооро гол газарта түрүүшын һайрам урдажа, харгы хаштааг шабар шабха болоод, ёһотойл хабарай шэнжэ оронхой.

Талинга гэжэ газартахи нэлэнхы үргэн сабшалан дээрэ «МТЗ» түхэлэй гурбан трактор гүнзэгы саһа хаха зуруулан ябажа, оньһон түхеэрэлгээр минеральна үтэгжүүлгэ сасан тараана. Тээ саагуурнь саарһан мэшээгтэй минеральна үтэгжүүлгэ обойтор ашаһан тракторай дүрбэн тэргэ холоһоо тобойлдон харагдана.

— Эндэ бүхыдөө 300 гектар сабшалан бии юм. Мүнөө жэлдэ саһанай ехээр ороһониие һамбаашалан, энэ сабшалан дээрэ хаалта халхабша табижа, үбэлдөө горитойхон газарта хүр тогтоогоо һэмди. Саһанай хайлашахаһаа урда эндэ минеральна үтэгжүүлгэеэ түргэн тараахаяа яаранабди, — гэжэ оньһожоруулагдаһан отрядые хүтэлбэрилэгшэ Александр Залуцкий хэлэнэ. **(1-дэхи зураг).**

Байгша ондо Хурамхаанай аймагай Һахалиин совхозой нуга сабшалан һайжаруулха тусхай оньһожоруулагдаһан отряд эмхидхэжэ, тэдэндэ «МТЗ» түхэлэй зургаан трактор даалгажа үгөө һэн.

Республика дотор сабшалан һайжаруулха габшагай хоёр һарын соносхогдохоһоо урда, мартын 20-һоо хойшо тус отрядайхид сабшаландаа гараа юм. Түрүүшын үдэрһөө хоёр тракторынь сабшалан дээрээ наг шэбхэ зөөжэ эхилээ. Мүн гурбан трактораар минеральна үтэгжүүлгэ тараагаа. Гектар бүридэ дунда зэргээр 2 центнер суперфосфат тараагдана. Энэ отрядайхид үшөө нэгэ тракторта «ДДН-45» түхэлэй уһа сасан хаядаг оньһон түхеэрэлгэ тодхоод, ханаабһаа уһа абажа, добо газараа уһалжа захалаа.

— Эдэ хоёр агрегат үдэр соо тус тустаа 18—20 гектар газар үтэгжүүлнэ. Үсөөхэн хоног соо хамта 200 гектарта минеральна үтэгжүүлгэ тараагдаа. Энэ хоёр һара соо хамта 730 гектар дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ гаргаха зорилготой зомди. — гэжэ тэдэнэр хөөрэнэ.

Минеральна үтэгжүүлгээр бункераа дүүргэһэн тракторынь хойноо сагаан тооһо сасаруулан тарааһаар саашалба. **(2-дохи зураг).**

Сабшалан дээрээ шадаал һаа богони болзорто ехэ хүдэлмэри хэжэ урдихын тула механизаторнууд ажалдаа үглөөгүүр эртэ гаража, үдэшэ орой болотор хүдэлнэ. Үдэрынь халуун эдеэн тэдэндэ асаржа үгтэнэ. Тиигэжэ эндэхид бүхы сабшалангай гектар бүриһөө 20 центнерһээ бага бэшэ үбһэ абахын түлөө тэмсэжэ оробо.

К. ГАБАЕВ.

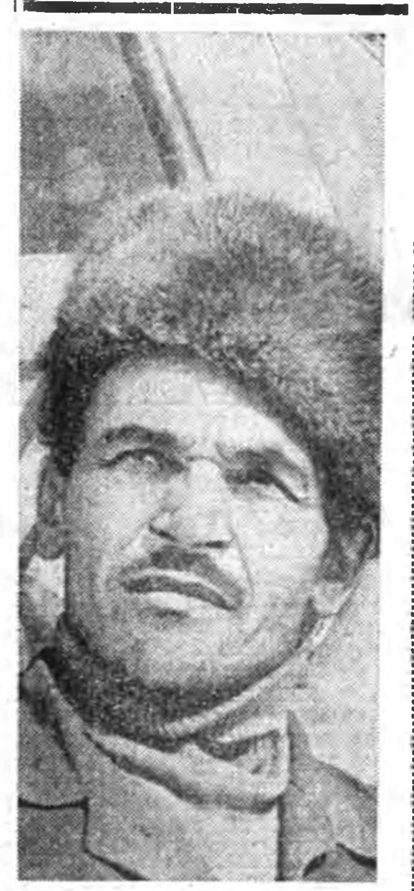

СЭЛЭНГЫН АЙМАГАЙ ҺУНГУУЛИИН НОВОСЕЛЕНГИНСКЭ № 116 ОКРУГҺОО БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕПУТАДТА КАНДИДАДЫЕ БҮРИДХЭЛДЭ АБАҺАН ТУХАЙ ОКРУЖНОЙ ҺУНГУУЛИИН КОМИССИИН МЭДЭЭСЭЛ

1972 оной апрелиин 23-да, воскресенидэ һунгуулиин Новоселенгинскэ № 116 округто наһа бараһан депутадай орондо Буряадай АССР-эй Верховно Севедэй депутадые һунгаха гэжэ тогтоогдобо.

«Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ дүрим тухай» 55-хи статьягай үндэһөөр окружной һунгуулиин комисси Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дээрэ заагдаһан һунгуулиин округһоо КПСС-эй Сэлэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь, партиин гэшүүн. 1927 ондо түрэһэн нүхэр Базаров Вандан Бадмаевич бүридхэлдэ абтаба. Нүхэр Базаров «Эрдэм» колхозой гэшүүдэй, Химнын совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон алба хаагшадай ба Сэлэнгын архиин заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшадай хамтын суглаагаар дэбжүүлэгдэһэн байна.

...СМОС-483» ...ХҮҮЛЭГДЭБЭ

...тойрон дабшадаг ...» гэжэ ээлжээтэ хэ... 1972 оной апрелиин ... Союзһаа ниид... ...гдаба.

...Н ГАДААДЫН ...ДЭЙ МИНИСТР ...ВА ЕРЭБЭ

...Республикын гадаа... ...дэй министр Сваран ...т правительствын ...о, апрелиин 3-да ...гадаадын хэрэгүү... ...р А. А. Громыко бо... ...тусхай тушаалтад ха... ...хоёр ороной гү... ...даар шэмэглэгдэ... ...метьевскэ аэродром ...Сингхые угтаба.

(ТАСС).

ОРОМНАЙ АЛДАРТА ОЙДО БЭЛДЭНЭ

Манай олон үндэһэ яһатанай ороной арадууд СССР байгуулагдаһаар 50 жэлээ угтахаяа байна.

Совет засагай тогтоһонһоо хойшо Молдавиин арадай ажахын, соёл культурын ба эрдэм наукын хүгжэлтэдэ амжагдаһан туйлалтанууд, мүн бусад союзна республикануудай арадуудтай Молдавиин арадай хани барисаае номуудай ба номой графикын нүүдэл выставкэ харуулжа үгэхэ байна. Энэ выставкэ республика соогуураа ябажа эхилээ. Тэрээндэ 850 экспонат табигданхай. Энэ хадаа республика дотор һүүлшын гурбан жэлэй турша соо хэблэн гаргагдаһан номууд, Прибалтика, Туркмени, Киргизи ба Азербайджанһаа эльгээгдэһэн литература, тэрэшэлэ Молдавида гаргагдадаг графическа хуудаһанууд, политическэ плакадууд болоно.

«СССР-эй тогтолго ба хүгжэлтэ — ленинскэ национальна политикын илалта болоно» гэһэн темээр научно-теоретическэ конференци Днепропетровскдо болоо. Партиин горкомууд болон райкомуудай секретарьнууд, областиин эдэбхитэй пропагандистнууд болон лекторнүүд, ниитын эрдэм заадаг багшанар конференцидэ хабаадаа. Украинын эрдэмтэд конференци дээрэ элидхэлнүүдые хэһэн байна.

Совет засагай тогтоһонһоо хойшо Киргизэй ниислэлые хүгжөөлгэдэ ехэ амжалтын туйлагдаһантай «Фрунзе город тухай тоонууд» гэһэн статистическэ суглуулбари танилсуулха байна. Энээниие СССР-эй тогтоһон ой хүрэтэр «Киргизстан» гэжэ республиканска хэблэл толилон гаргаха юм.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан шэнэ экспозици Осетиин хизаар ороноо шэнжэлхэ музейн 12 зал соо эмхидхэгдэнхэй. «Хойто Осети СССР-эй арадуудай аха дүүгэй бүлэ соо» гэһэн бүлэг һуури эзэлнэ. Ленинэй эльгээһэн С. Кировэй, С. Орджоникидзиин Хойто Кавказда хэһэн ажал ябуулга тухай, арадуудай бата бэхи хани барисаан тухай экспонадуудынь харуулжа үгэхэ байна.

Таджикистанай Вахшска, Гиссарска нуганууд руу «Знание» гэжэ республиканска бүлгэмэй лекторнүүдэй бүлэг гараһан байна. Душанбе городой эрдэмтэд, дээдэ һургуулинуудай багшанар СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан лекцинүүдые промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэриин ажалшадай үмэнэ уншаха, холын бэлшээринүүдтэ байдаг малшадта хүрэхэ юм.

(ТАСС-ай корр.).

КПСС-эй РАЙКОМhОО МЭДЭЭСЭНЭ

ХЭЖЭНГЭ

ПРОПАГАНДИСТНАРАЙ hУРАЛСАЛ

Партиин райкомдо районой пропагандистнарай нэгэ үдэрэй семинар боложо үнгэрбэ.

Семинарта хабаадагшадта «Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо бэлэдхэл тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолтой дашарамдуулан, аймагай ажалшадай бэелүүлхэ зорилгонууд гэhэн лекци КПСС-эй райкомой секретарь А. Б. Раднаев уншаба. «Пропагандист — хүмүүжүүлэгшэ, эмхидхэгшэ» гэhэн темэдэ партиин райкомой пропаганда ба агитациин таhагые даагша Г. З. Бальжировай элидхэл зорюулагдаа. КПСС-эй райкомой политгэгээрэлэй кабинедые даагша В. Б. Дашинимаев «КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр партийна гэгээрэлэй кружок, hургуулинуудай идейно-теоретическэ хэмжээ дээшэлүүлхэ тухай» сугларгашадта хөөрэжэ үгэбэ.

hүүлээрнь пропагандистнар секцинүүдтэ таhаржа, hуралсалаа үргэлжэлүүлбэ, дүй дүршэлөө андалдаба.

ХЭМЖЭЭНҮҮД ХАРААЛАГДАБА

Аймаг дотор нийтын гурим сахиха, гэмтэ ябадалтай тэмсэл шангадхаха талаар хэмжээ ябуулганууд КПСС-эй райкомой бюро дээрэ баталагдаба.

Совхозуудай, предприяти болон эмхи зургаануудай коллективүүдтэ ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эрид hайжаруулха зорилго партийна, профсоюзна, комсомолой организацинуудай үмэнэ табигдаба. Энэ хүдэлмэридэ ажалшадай бусад эмхинүүд — нүхэдэй сүүд, эхэнэрнүүдэй совет, арадай дружинанууд хабаадалсаха, ажалай болон үйлэдбэриин журам бэхижүүлхын, нийтын зөөри хамгаалхын түлөө тэмсэлээ шангадхаха зэргэтэй.

Мүн иимэ эрилтэ районой захиргаанай органуудта, сельскэ болон сомоной сөведүүдтэ партиин райкомой бюро табиба.

Р. ЦЫМПИЛОВ.

Табан жэлэй түрүүшүүл

АЖАЛША ХҮН

РЕСПУБЛИКЫН профсоюзууд хоорондын областной конференци боложо байгаа. Тэрэнэй делегадуудай дунда нютагайнгаа хүниие — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай хүдэлмэришэн Даша Самбиловые харахадаа, үнэн зүрхэнhөө баясажа хөөрэлдөө бэлэйб. Конференциин түгэсхэлдэ СССР-эй профсоюзуудай XV съездэ делегадуудые hунгалга болоо. Энэл нүхэрни баhа делегадаар hунгагдажа, Эхэ оронойнгоо ниислэл хото ошохо болоо hэн. Баяр дээрэ баяр! Москва хотоhоо бусажа ерээд ябахадань, дахин уулзажа хөөрэлдэгдэбэ.

* * *

1954 ондо hэн. Совет Армиин зэргэдэ уялгата албаяа дүүргээд, түрэл Дабаата нютагтаа бусажа ерэhэн Даша Самбилов Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадта хүдэлхэ гэжэ шиидэhэн байгаа. Тэрэ гэhээр хорёод жэл үнгэрбэ. Даша Цыденович энэ үе соо тэрэ комбинадайнгаа Холтоhоной руднигта таhалгаряагүй хүдэлжэ ябана. Анха түрүүн юрын хүдэлмэришэнөөр ажаллажа, энэ тэрэ юумэ хэдэг байгаа.

Он жэлнүүд hубарилдаhаар ошожол байба. Даша горнягай элдэб янзын мэргэжэлнүүдые хүдэлжэ байгаад шудалаа. hүүлэй hүүлдэ 60-аад онуудай үеэр үрэмдэгшын, шахта бэхилэгшын, скреперистын мэргэжэлнүүдые hайса мэдэхэ забойщик болоо бэлэй. Ажалай дүй дүршэл ехэтэй энэ нүхэр уданшьегүй забойщигуудай бригадын бригадир болгогдожо дэбжүүлэгдэhэн байгаа.

— Даша Самбиловые бригадир болгохо тухай хүдэлмэришэд дурадхал оруулhан юм. Тэрэниинь руднигай захиргаанайхид нэгэн дуугаар дэмжэhэн байгаа. Ушарынь юуб гэбэл, хүдэлмэришэд сугтаа хүдэлдэг нүхэрөө бултанhаа hайнаар мэдэнэ ха юм. Даша нүхэдэйнгөө найдабариие үнэн сэхэ ажалаараа харюулжа ябана, — гэжэ урдань Холтоhон руднигай начальник байhан Африкан Алексеевич Балдаев хөөрөө hэн.

Үнэхөөрөөшье, Даша Цыренович сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө, руднигай болон комбинадай хүтэлбэрилэгшэдэй этигэл найдабариие эршэтэ ажалаараа харюулжа ябана. Хэлэhэнээ гэршэлхын тула хэдэн тоо, баримтануудые дурдая.

Наймадахи табан жэлэй түсэбые бригадаараа болзорhоонь хорин хоногоор урид дүүргэхэ гэhэн социалис уялга абаhан байгаа. Хэлэhэнээ хүсэндэнь хүргэхын тула тэрэнэй бригадын гэшүүд нилээд ехэ оролдолго гаргаа,арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэхын тула тэмсээ. 1970 оной ноябриин 1-дэ нүхэр Самбиловай хүтэлбэрилдэг бригада табан жэлэйнгээ түсэбые 103,3 процент, тиихэдэ 1970 онойнгоо түсэбые 104,7 процент дүүргээд байгаа бэлэй. Тиихэдэ тэрэл үедэ бригадын гэшүүд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар табан жэлэйнгээ даабариие 107 процентдэ хүргэhэн юм.

Үнгэрөөшэ жэлэй март hарада манай Коммунис партиин XXIV съезд болоо hэн. Тэрэниие ажалай шэнэ илалтаар угтахын түлөө социалис мүрысөөн орон доторнай үргэнөөр дэлгэрээ бэлэй. Даша Цыденовичэй бригадын гэшүүд тэрэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, жэлэй түрүүшын кварталай түсэбые 110 процент дүүргэхээр шиидэhэн байгаа. Бригадын гэшүүд Будаев, Борькин, Бадмаев болон бусад абаhан уялгаяа амжалтатай дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажалаа hэн. Тэдэнэр хэлэhэн үгэдөө хүрэжэ, кварталайнгаа түсэбые холо үлүүлэн дүүргээ hэн. Иимэ бэлэгтэйгээр энэ бригада түрэл партиингаа съездые угтаhан юм.

Нёдондо Даша Самбиловай бригада эрхим hайнаар ажаллажа гараа. Жэлэйнгээ түсэбые энэ бригадынхид хамта дээрээ 128,4 процент дүүргэhэн байна. Тиихэдэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ жэлэй түсэб 128,8 процент бэелүүлэгдэhэн юм.

Юhэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэшье энэ бригадын гэшүүд бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ байна. Январь-февраль hарануудай түсэб баhал үлүүлэгдээ.

— Бригадымнай гэшүүд найдамтай hайн хүнүүд юм. Тиимэл хадань хаанашье ябахадаа нүхэдтөө этигэдэг, найдадаг болонхойб. Мартынгаа түсэбые баhал урагшатай дүүргэhэн тухайгаа Москва ошоод байхадам, нүхэдни телеграмма эльгээгээ hэн, — гэжэ Даша Цыденович сугтаа хүдэлдэг нүхэдөөрөө омогорхон хөөрэнэ.

Тиимэл даа, «ганса сусал гал болохогүй» гэhэндэл, нэгэ хүн биратай юумэ хэжэ үрдихэгүй ха юм. Бригадын гэшүүд бултадаа нэгэ hанаалтайгаар, урдахи зорилгоёо hайса ойлгоод, оролдосотойгоор хүдэлөө hаа, амжалта туйлаха ха юм. Гэбэшье эндэ бригадирай хубита ехэ ааб даа. Бригадир хүн хадаа сугтаа хүдэлдэг нүхэдтэеэ үгэеэ ойлголсохо, ажалаа үлүүсэ hайнаар мэдэхэ, нүхэдөө зүбөөр ударидажа шадаха зэргэтэй бшуу. Даша Цыденович тиимэ эмхидхэхы шадабаритай хүнүүдэй нэгэн. Тэрэнээ өөрынгөө ажал дээрэ эли тодоор харуулжа шадаа.

Нүхэр Самбилов гансал даабарита ажалаа хараад ябадаг хүн бэшэ. Горнягуудай ажал эгээл хүндэ хүдэлмэринүүдэй нэгэн гэжэ бултанда мэдээжэ. Тиимэhээ хайшан гээд ажалаа хүнгэдхэхэб, бүтээсыень яагаад дээшэлүүлхэб гэжэ ходоо hанаата боложо ябадаг юм. Тэрэ Зэдын комбинадай урлан нарижуулгын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг хүдэлмэришэдэй нэгэн болонхой. 1970 оной туршада урлан нарижуулгын 2 мэдүүлгэ оруулhан байна. Тэдэниинь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэдэ 700 түхэригэй алмалта хэгдэhэн юм.

* * *

Ажалша бэрхэ Даша Цыденович түрэл болоhон руднигайнгаа, мүн комбинадайнгаа хүдэлмэришэдэй дунда хүндэтэй болоhоор үнинэй. Бултанhаа түрүүлэн шахуу хэдэн жэлэй саада тээ коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ солодо хүртөөд, мүнөө болотор тэрэнээ дээрэ үргэжэ ябаhаар. Ажалаа хайшан гээд урагшатай hайнаар хэхэб гэжэ hанаата боложо ябадаг заншалтай.

Багша Ленинэй 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ эрхим үрэ дүн туйлаhан байгаа. Тиигэжэ «Шэн габьяата ажалай түлөө» гэhэн ойн баярай медаляар, комбинадайнгаа дирекциин, партийна ба профсоюзай комитедүүдэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаhан байна. Наймадахи табан жэлэй түсэбые хараалагдаhан болзорhоонь хоёр hараар урид дүүргээ гэжэ дээрэ хэлэгдээ hэн. Тэрэнэй оролдосотой ажалые гүрэн түрэмнай үндэрөөр сэгнэжэ, Октябриин Революциин орденоор шагнаhан байха юм. Үнгэрөөшэ 1971 оной ажалай дүнгүүдэй согсологдоходо, нүхэр Самбилов эрхимүүдэй нэгэндэ тоологдожо, Захааминай аймагай Хүндэлэлэй самбарта тэрэнэй фото-зураг гаргагдаhан байна.

— Даша Цыденович комбинадаймнай түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн юм. Тиикэтэйгээ хамта нийтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байна. Ажал дээрэ аюулгүйе сахиха талаар нийтын инспектор байhан туладаа нүхэдэйнгөө дунда ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулжа байдаг. Тиихэдэ руднигай, мүн комбинадай профсоюзай комитедэй гэшүүнээр hунгагдаад, хани нүхэдэйнгөө энэ найдабарида харюусалга ехэтэйгээр хандана, — гэжэ Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай профкомой түрүүлэгшэ Александр Филиппович Ваганов омог һорюунаар хэлэнэ.

Эхэ оронойнгоо ниислэл хото Москва ошожо, профсоюзуудай XV съездэ хабаадалсаhан тухайгаа Даша Цыденович Самбилов иигэжэ хөөрэнэ:

— Делегат болохоб гэжэ ой ухаандамнишье ороогүй hэн. Москва ошоод ерэхэдээ, үзөөгүй юумэсэ үзөөб, хараагүй юумэеэ харааб гэжэ хэлэхэдэм алдуу болохогүй ха. Профсоюзуудай съездын нээгдэхэдэ, нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн гүнзэгы удхатай үгые, нүхэр А. Н. Шелепинэй тоосоото элидхэлые, мүн хариин гүрэнүүдэй хүдэлмэришэдэй түлөөлэгшэнэрэй ба съездын делегадуудай үгые шагнахадаа, Агууехэ Эхэ орон тухай, хүдэлмэришэн анги тухай сэдьхэлдэм ехэ омогорхол түрөө hэн. Съездын хүдэлмэри тухай сугтаа ажалладаг нүхэдтөө тодорхойгоор хөөрэжэ үгэхэ, саашадаа бүри hайнаар хүдэлхэ хүсэлэнтэйб. Иимэ hайхан сагта, иимэ жаргалтай орондо түрэhэндөө омогорхоноб, баясанаб!

Иимэл даа, түрэл нютагайм ажалша бэрхэ хүбүүнэй намтар. Тэрэнэй ажалдаа бүри шударгыгаар хүдэлжэ, үшөө ехэ амжалта туйлаха байhандань ямаршье hэжэг түрэнэгүй.

Б. ВАНЧИКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Ц. Самбилов.
С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

Улаан-Үдын аймагай Калининай нэрэмжэтэ совхоздо Василиса Афанасьевна Власова арбан найман жэлэй туршада таhалгаряагүйгөөр мал ажалда хүдэлнэ. Энэ ажалша бэрхэ эхэнэр нёдондо 47 тугалнуудые жэлтэй болоторнь адуулхадаа, сүүдхын дунда зэргын шэгнүүрые 800 граммаар нэмээдэг байhан.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тугалшан В. А. Власова.

Социалис мүрысөөндэ ҮРГЭН ДЭЛИСЭ

Социалис мүрысөөнэй удха шанар угаа ехэ. Үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, үйлэдбэриин харилсаануудые улам нарижуулха, хүнүүдые хүмүүжүүлхэ гол шухала зэбсэг гэжэ мэдээжэ.

Үнгэрhэн наймадахи табан жэлэй түсэб дүүргэхэ тэмсэлдэ мүрысөөн али зэргын ехэ нүлөө үзүүлээ гээшэб! Сэгнэшэгүй. Мүнөө партиин XXIV съездын хараалhан экономическа ба социальна хүгжэлтын ехэ программые манай ороной бэелүүлжэ байhан үедэ социалис мүрысөөнэй удха шанар бүришье гүнзэгырнэ. КПСС-эй ЦК-гай «Социалис мүрысөө саашадаа улам hайнаар эмхидхэхэ тухай» тогтоол профсоюзай организацинуудай үмэнэ ехэ зорилгонуудые табяа. Тэдэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хараатайгаар манай республикын колхоз, совхозуудай, хүдөө ажахын бусад предприятинуудай профсоюзай организацинууд бодото хүдэлмэри ябуулжа, социалис мүрысөөнэй дэлисэ улам үргэдхэжэ байна.

Ажахы доторой мүрысөө эмхидхэлгэдэ ажалшад хоорондын, бригада хоорондын мүрысөөн гол hуури эзэлхэл ёhоороо эзэлхэ. Тингэхэ зэргэтэйшье. Хэнэйшье мэдэhээр, хүдөө ажахын продукт нуудые абалга бригада, фермэ дээрэ, үйлэдбэриин бусад hалбари дээрэ, тэндэ хүдэлжэ байhан хүнүүдэй хүсөөр лэ шиидхэгдэнэ ха юм. Тэндэл хүнэй хүсэл эрмэлзэл, шадабари, үүсхэлтэ хэрэг хүгжэнэ, хүн бүхэнэй шэнжэ шанар элитэ харагдана гээшэ ааб даа. Мүрысөөндэ оролсоhон хүн бүхэнэй, бригада гү, али фермэ бүхэнэй абаhан социалис уялганууд соо үйлэдбэриин түсэбтэ даабариhаа гадна, тэдэнэр культурно-техническэ мэдэрэлээ, шадабаряа хэр зэргэ дээшэлүүлхэ байhанаа тодорхойлон бэшэдэг байна бшуу!

Мүрысөө эмхидхэлгэдэхи энэ гол асуудалые профсоюзай олонхи организацинууд хиналта доросо абанхай. Ажахы доторой мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай Кабанскын райкомой түрүүлэгшэ, СССР-эй профсоюзуудай XV съездын делегат А. У. Дарханов угаа мэргэжэнхэй гэжэ тоолодогбди. 1971 оной дүн хаража үзэхэдэ, Кабанскын аймагай дүрбэн совхозуудай гурбаниинь ажахынгаа жэлые олзотойгоор дүүргэhэн байха юм. Тиихэдэ Кабанскын совхозой сэбэр олзо хоёр миллион түхэригhөө дээшээ болоо. Тус совхозой профсоюзай рабочкомой түрүүлэгшэ нүхэр Кузнецов хүн бүхэнэй, бригада бүхэнэй уялга абалгада эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг, тэрэнэйнь дүүргэлтын хойноhоо шанга хиналта табидаг байна бшуу.

Энэ жэлэй түрүүшын үдэрнүүдэй туршада совхозой отделени, фермэ, бригада бүхэн, ажалшан бүхэн өөрын социалис уялга абаа hэн. Тэрээн соонь ажалай бүтээсэ, үйлэдбэриин культура болон мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ зорилгонууд дууhан оруулагданхай байдаг. Жэшээнь, haалишан Н. И. Нечкина энэ жэлдэ үнеэн бүриhөө 3150 килограмм hү haaха уялга абаа hэн. Жэлэй түрүүшын хоёр hарын туршада тэрэ haалишан үнеэн бүриhөө 615 килограмм hү haaжа, абаhан уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжотой байhанаа элирхэйлээ. Энэ ажахын мал болон шубуун ажалай олон хүдэлмэрилэгшэд жэлэй эхинhээ абаhан уялгаяа бэелүүлхэ хэрэгтэ харюусалгатайгаар хандажа эхилhэн байха юм.

Сэлэнгын ба Бэшүүрэй аймагай колхоз болон совхозуудта социалис мүрысөөн яhала гэмгүйгөөр эмхидхэгдэдэг гээшэ. Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Б. Г. Банзаракцаева өөрынгөө арга боломжонуудые hайса тухайлаад байхадаа, 1971 оной намар абаhан уялга дотороо энэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүхэнhөө 100 хурьга абажа түлжүүлхэ, эхэ хонин бүриhөө 4,3 килограмм нооhо хайшалжа абахаб гэжэ бэшэhэн бэлэй. Өөрынгөө хэлэhэн үгые энэ малшан нэрэтэй солотойгоор хүсэндэнь хүргэжэ байна. Мартын нэгэнэй байдалаар хонин бүриhөө хурьга абанхай байhан шуу. Тус колхозой haалишан Д. Ж. Цырендоржиева жэлэй туршада үнеэн бүриhөө 3500 килограмм hү haaха уялгатай. Гэбэшье хоёр hара хүдэлөөд байхадаа, 813 килограмм болгоо. Энээгээр бодоходо, энэ малшанай абаhан уялгын амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ байhаниинь элитэ бшуу.

Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой газар тарялангай хүдэлмэрилэгшэд өөhэдынгөө социалис уялга дотор хүдөө ажахын али бүхы техникые хабарай тарилгын хүдэлмэриин эхилхэhээ урид заhабарилжа дүүргээд байхабди гэжэ бэшэhэн байгаа. Тэдэнэр хэлэhэндээ хүрөө. Мүнөө ажахын 79 трактор тарялан дээрэ гаргахаар түгэс бэлэн. Тэрэнhээ гадна, поли дээрээ хоёр мянганhаа нааша тонно наг шэбхэ гарганхай, нэгэдэхи классай хүрэнгын үрэhөөр хангагданхай байна.

Гэхэ зуура ажахы доторой мүрысөөн колхоз, совхоз бүхэндэ адли тэгшээр, аша туhа ехэтэйгээр эмхидхэгдэнэ гэжэ хэлэхын аргагүй. Профсоюзай зарим организацинууд мүрысөө эмхидхэлгэдэ хайша хэрэгээр, ёhын тэдысэ хандана, ажалша бүхэндэ, бригада, фермэ бүхэндэ социалис уялга абхуулнагүй гэжэ тэмдэглэхэ ушартай болоно. Жэшээнь, Загарайн аймагай Онохойн совхоздо республика дотороо мэдээжэ болоhон хонишон О. Е. Потёмкин хүдэлжэ байдаг юм. Нёдондо энэ малшан хонин бүриhөө 3,3 килограмм нооhо хайшалжа абаа hэн. Хонидынь мүнөө жэлдэ гурбадахяа хурьгалжа байна. Ихэдээ малынь залуу hүрэг гээшэ ааб даа. Тиигэн гэтэрнь энэ совхозой хүтэлбэрилэгшэд совхозой түсэбэй ёhoop толгой бүриhөөнь 2,8 килограмм нооhо хайшалжа абахаар нүхэр Потёмкиндо уялга абхуулhан байха юм. Харин хонишон өөрөө нёдондонойхиhоо бага ноохо абахагүй байхаб гэжэ мэдүүлжэ байха юм. Энэмнай бодотоороол уялга абалгада ёhын тэдысэ хандаhан баримта болоно бшуу.

Хурамхаанай аймагай Дэрээнэй хонишодой 1972 оной хамтын уялга нёдондо август hарада абтаhан байгаа. Харин тиихэдэ хонишон бүхэндэ байгша оной февраль хүрэтэр уялга абхуулжа шадаагүй байшоо. Тиихэдэ Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхозой 3-дахи отделениин 12 haалишадай табаниинь түсэбтэ даабариhaа доогуур хараатай, бэшэниинь түсэбтэ даабаритай адли хэмжээтэй уялга абаа hэн.

КПСС-эй XXIV съездэ ЦК-гай тоосоон тухай элидхэл хэхэдээ, Л. И. Брежнев хүдэлмэрилэгшэд бүхэндэ социалис уялга абхуулха асуудал тушаа анхаралаа онсо хандуулаа hэн. Тиихэдээ тэдэнэй абаhан өөhэдынь уялга хадаа заатагүй түсэбтэ даабариhаа дээгүүр байха ёhотой гэжэ заабарилhан ушар манда мэдээжэ. Ушар иимэhээ түсэбтэ даабариhaа доогуур хэмжээнэй гү ,али тэрээнтэй адли уялга абхуулhан ажахын хүтэлбэрилэгшэд, профсоюзай организацинууд алдуутай ябадал гаргана гээшэ. Тэдэнэр энээнээ заhаха, бодото тобшолол хэхэ уялгатай.

Экономико хүгжөөлгын гол эрилтэнүүдэй нэгэн хадаа бүтээhэн продукциин шанар дээшэлүүлхэ хэрэг болоно. Тиимэhээ манай республикын колхоз болон совхозуудта hайн шанартай продукци абахын, гүрэндэ тушаахын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлгэ ехэ удхатай зүйл болоно. Гэбэшье 1971 ондо гүрэндэ тушааhан бухы hүнэй 24,9 процентнь гурбадахи бүлэгөөр абтаhан, тиихэдэ гашалhан hү тушааhанайнгаа тулада 77.483 түхэриг мүнгэнэй гарзада унаhан ушар hайн шанарай түлөө мүрысөөнэй hулаар байhые гэршэлнэ.

Энэ талаар Түнх... ажахынууд ехэ гэ... нээ мэдэжэ байгаад, т... хынуудай, аймгүйс... ажахын управлении... лэгшэд бодото ямар... абадаггүй байхань... Али ажахыhаа, али... haалишанhaa муу... hүн абтанаб гэhэн... хэл эндэ хэгдэнэгүй, h... тай hү абахын түлөө h... фермэнүүдэй коллект... дын мүрысөөнэй му... дэг байhыень ганса... гэршэлнэ бшуу.

Мүрысэгшэдэй зэрг... гажа, тэдэнэй үзэл бо... жэ байhан ушар комм... коллектив, ударник г... гын түлөө хүдэлөө... шэлжэн орохо үндэ... бина. 1971 оной хүдэ... гөөр коммунис ажала... коллективэй нэрэ о... ниинь батадхаха хү... нөө хүдөө нютагууд... ябуулагдажа байна. ... ажалай 7090 ударни... нис ажалай 389 ко... публика дотор хүд... Гадна 17.103 хүн эн... дэ хүртэхын түлөө т...

Ажалдаа коммунис ... даг байхын түлөө мү... гансал технико-эконо... дүн hайжаруулхын т... бэшэ юм. Хүниие б... хүмүүжүүлэн болбосо... шье талаараа улыга... коммунис үзэл бодо... жэнги болгохо гэhэн... гол зорилготой. Энэ т... союзай организацинуу... юумэ бүтээжэ байдаг. ... «Сельхозтехника» га... канска нэгэдэлэй ол... тинуудта, зарим ... энэ шухалын шухала ... ша хэрэгээр хандана. ... «Сельхозтехникын» ... отделенидэ коммунис ... лөө мүрысөөн оройдо... дээгүй байха юм. А... эмхидхээ болоhон соци... сөөнэйнь дүн баль... согсологдоно. Энэмна... гүй, үнэндөө хорш... гурим ха юм даа.

Ажалшадай эдэбхи ... хүгжэнэ, мүрысөөнэй ... түхэл маяг үрган гар... ликын колхоз болон ... элдэб үнэтэ үүсхэл ... дэниие үүсхэгшэд ха... риин түрүүшүүл, түр... вүүд болоно. Кабанс... най, «Забайкалец» ... Бэшүүрэй аймагай ... Түнхэнэй аймагай «Си... хааминай аймагай XXI... дын нэрэмжэтэ колхоз... лективүүд юhэдэхи ... туршада түсэбhөө уляг... мяха, hү, ноохо абахы... ургамалнуудай баян ... ряахын, адууhа ма... толгой улам олошору... социалис мүрысөө рес... тороо үүсхэнхэйнь мэд...

Юhэдэхи түсэбтэ ... хоёрдохи жэлдэ манай... кын хүдөө ажахын хү... шэд гүрэндөө 100 м... hoo бага бэшэ ороохо, ... тонно хартаабха, 18 ... овощ, 63 мянган то... бэшэ мяха, 120,5 мян... hү, 6810 тонно ноохо, ... үндэгэ тушааха зорил... гол зорилго бэелүүлхын... публикын хүдөө ажахы... рилэгшэдэй профсоюза... цинууд али бухы ха... байhаниинь дамжаг... уялгатайшье. hая бол... hэн СССР-эй профсо... съезд дээрэ КПСС-эй ... неральна секретарь Л. ... невэй үгэнүүд соо, съе... резолюци дотор иимэ ... бигдана бшуу.

С. БАЛЬЖИН...
хүдөө ажахын ба ...
хүдэлмэрилэгшэдэй ...
обкомой түрүүлэгшэ, ...
профсоюзуудай XV ...

Репортаж

ЗУУТАНАЙ СОЛО ЭНДЭhЭЭ

Зуутан. Иимэ нэрэтэн тон хүндэтэй зон. Эдэнэрэй хүндэлэлдэ партиин Зэдын райкомой байшангай эбэр талада үргэгдэhэн Улаахан тугууд үдэр ерэхэ бүри олошорно. Туг бүхэнэй дорохоно аймагай ямар ажахын, хэн ахалагша хонишон зуун хонин бүриhөө зуу гаран хурьга абажа амжааб гэжэ аржыса бэшээтэй. Аймаг соогоо ахижа ябаhан хонишоной хүндэлэлдэ Улаан тугай үргэгдэхэтэй хамта, энээн тухай мэдээсэhэн, партиин райкомой, аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй хонишодые амаршалhан телеграмма аймагай газетын түрүүшын хуудаhанда толилогдодог, энэ солодо хүртэhэн ахалагша хонишоной отарада аймагай түбhөө этигэмжэтэн зорюута ошожо, амаршалгын телеграмма барюулдаг.

Иимэ хүндэлэл, баяр шэнэ зуутанда хүргэжэ ябагшадтай замдаа ушаржа, Зэдын аймагай түб талмай дээрэ үргэгдэhэн наймадахи Улаахан тугай эзэн Татьяна Петровна Чупышеватай, суг хүдэлдэг нүхэдтэйнь танилсаха, ажал хүдэлмэриень хаража бахархаха зол намда тудаhан байна.

Борьёогой совхозой түб тосхонhоо баруун урагшаа нэмжыгшэ тарялантай гүбээлиг газарай тэгшэхэн нэгэ тэбтэгтэ, анхандаа обин байhан, тэрэ ёhooроо мүнөөшье Хоёрдохи тоог гэжэ нэрлэгдэдэг газарта алдаршажа байгаа хонишоной отара түбхинэнхэй. Тэндэ ерэхэдэмнай үдэрэй 11 саhaa үнгэрэнги, хурьгадай үдэрэй хүхүүлэлгэhээ урда тээ хонишодой багахаб ородог саг дайралдаа.

Малшадай байрладаг үндэр уужам гэртэ орообобди. Хонишод бултадаа гэртээ, багахан сүлөө сагаа hамбаашалан гэр соохиео өөдэнь татажа, тухагүйшэгүүд байба. Баруун хойто буланда радиоприемник табяатай хүнхинэнэ. Стол дээгүүр газетэ, журналнууд, сомороор хуряагдаhан оронууд.

Партиин райкомой пропаганда ба агитациин таhагые даагша Василий Гармаевич Гармаев аймагай түбhөө эльгээгдэhэн амаршалгын телеграмма ахалагша хонишондо барюулха зуураа: «Хүндэтэ Татьяна Петровна, Таниие, суг хүдэлдэг нүхэдыетнай партиин райкомой, аймагай гүйсэдкомой зүгhөө түрүүшынтнай ехэ амжалтаар үнэн сэдьхэлhээ амаршалнаб, саашадаа бүри ехэ амжалта, hайн hайханиие, баяр жаргалые бүгэдэндэтнай хүсэнэб» гэбэ. Альга ташалган, гар гараа барисалдаан, юрөөлэй үгэнүүдые андалдаан, хөөрдэм оршом бүгэдыемни эзэлшэбэ. Байд гээд, гэрэй баясаhан эзэн энеэбхилэн: «Залуушуул, зүрхөө доро даража, шэмээгүй бологтыл даа. Айлшад, hуугты хөөрэлдэе» гэхэдэнь, бэеэ хуряагаад, юугээр hонир... ярилдаанай ямар hабагша татаг шааб гээд hанахымнайш тэрэ:

— Жигжит Цындеевич, — гээд ахалагша хонишон совхозой парткомой секретарь Ванкеевтэ хандаба,—манай мэеэрхэлдэдэг Гасаран Рабдаевтан эгээ мүнөө хэды хүргэбэ хаб?

— Үсэгэлдэрэй байдалаар таанад зуун хонин бүриhөө 110 хурьга түрүүлээд байна аабзат. Харин Гасаран 120-до дүтэлүүлжэ ябана. Таанадта мүнөө булигдахагүйб гэхэл байха. Тэрэнь үндэhэтэйшэг: хонидынь танайхидhаа хэды хоног хойно түрэжэ эхилээ. Тиимэ хадаа нөөсэтэйхэн лэ гэжэ бодохо юм,— иигэжэ парткомой секретарь «яhа хаянгяар» харюусаба.

— Нёдондо hүүлэй hүүлдэ Гасарантаниие ахяа hэмди: 122 хурьга зуун хонин бүхэнhөө тушаагаа hэмди. Мүнөө 130-да хүргэхэ hанаатайбди. Нүхэд, хэр гэлдэхэ хабибди, — гээд нүхэдтөө хандана.

— Мама, эндэhээ нишэ үшөө табин хонидой эхирлээд, үлөөшэ хонидоймнай бултадаа түрөөд байгаа гээшэ hаань, лаб 130 болохо, — гээд Наташа бэрынь тоолоно.

— Нэгэшье толгой хурьга «анюулаагүй» hаамнай гээд, үшөө нэмыш, — гээд Наташын нүхэр Владислав захадалдаба.

— hанаагаа зоболтогүй, хурьган бүхэниие тэнжээжэ, хүл дээрэнь гаргаха хабатайл гээшэбди,— гээд Валерий Цыленов хөөрэлдөөндэ оролсоно. — Мүнөө К... орондо хүдэлэлсөөдшье байхадаа жаахашье абиртанагүйбди. Үшөөл долоон хоногой дотор соо шанга гэдэг хүдэлбэлнай, юумэн hэб гэшэхэ, барагсаан хурьгаднай абташахаял байна.

— Эндэ дурдагдагша Екатерина Сосорова мүнөө Москвада СССР-эй профсоюзуудай XV съездын делегадаар ошонхой,—гээд парткомой секретарь нүхэр Ванкеев манда ойлгуулна. — Даахан ажалдаа ходоодоо түрүү ябахые оролдохотоёо хамта Татьяна Петровна, суг хүдэлдэг нүхэдынь нийтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг зон гэжэ эндэ хэлэхэ хэрэгтэй, — гэбэ.

Өөрөө нүхэр Чупышева Зэдын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй депутат, республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай комитедэй гэшүүн юм. Залуушуулые ажалайнгаа дүй дүршэлдэ hургаха, шэнэ халаан бэлдэхэ гээшэ миниин арюун уялга гэжэ Татьяна Петровна хэлэдэг, тэрэнээ бодотоор бэелүүлдэг. Хүбүү, бэринь мүнөө өөртэйнь хүдэлнэ, хоёрдохи хүбүүниинь түл абалгын үедэ эжыдээ ходоодоо хамhалсадаг hэн. Мүнөө армида алба хэнэ. Өөрынгөө орондо хани нүхэр буряад басаган Катя Сосоровае эжытэйм хүдэлэ гэжэ найдаhан найдалыень бэелүүлээ. Хадам эхэеэ ондоо яhанай гэжэ hанангүй, түрэhэн эжы шэнгеэр хүндэлжэ, үгэ хүүрынь дуулажа, баян дүй дүршэлдэнь hураhандаа Катя бэрхэ хонишон боложо суурхаhан, Союзуудай ехэ хуралдаанай делегадаар hунгагдаhан алдартай.

hууhaap, хөөрэлдэhөөр байтарнай, удангүй радиоприёмнигоор 12 часай дохёо соностобо. Хонидой үдэрэй хүхүүлэлгэн эхилхэ саг болобо.

— Түрүүшээр абтаhан тобиржоhон хурьгадай сакман хараха hаа, харагты. Харин нарай хурьгаднай «эшэмхэй» юм, — гэжэ Татьяна Петровна хэлэхэ зуураа, нялха хурьгадай сакманда ариг сэбэрые наряар сахихын түлөө оролдожо, хари зониие тиишэ оруулха дурагүй зомди гэжэ ойлгуулба.

Хониной хашаагай үбэртэхи олон таhалга хорёонуудай дундахи руу бидэнэрые дахуулба. Хорёогой үүдэндэ хүрөөд, сагаан шохойтой хайрсаг соо гэшхэжэ, гуталайнгаа уланнуудые арюудхана. Бидэнэр тэрэниинь дууряан баhа тиигээд, саашаа хашаа руу орообобди. Тэндэ шэбтэр шэбхын үнэргүй, арюун тунгалаг, үргэн сонхонуудаар ороhон наранай толондо ниаажа, илангаяа олоороо бөөгнэрэн хэбтэhэн хурьгад жэрэгэд гэжэ hуха харайн бодоод, бамбагар зузаан хуурай дэбдихэртэй таhаг соогуураа хүшууран гүйлдэжэ, дэбхэншэн наадана. Бултадаа аб адли дүн сагаан буржагарханууд хурьгадые имагтал зүб тээхи хажуугайнь номер тоонуудаар лэ илгаруулхаар. Адаглан харахада, нэгэ адли тоотой хурьгад олохон лэ харагдана. Хэр олоор хонид эхирлэнэб гэжэ асуухадамнай, табадахи хонин бүхэмнай хошоое түрэнэ гэбэ. Зарим газарта эхир хурьгад ехэл үсөөн дайралдадаг гэжэ жэшэхэдэмнай:

— Мүнөөдэрэймнай аша бүхэли жэлэй оролдосын хүсэн ааб даа. Зундаа, намартаа hайса таргалуулаад, хонидые охорхон саг соо отонойнь үе алдангүй искусственна аргаар үрэжүүлбэл, 600 хонид сооhоо hубайрха хонид нэгэн хоёр лэ тооной байжа болохо, хээлитэhэн хонидой дүрбэдэхи-табадахинь эхирлэдэг. Ихэдээ гансашье бидэнэрэй отарын жэшээ бэшэ, харин манай бүхы совхозой хонишодой дүй дүршэл дээрэhээ баталан хэлэнэб. Ахалагша хонишон хөөрэжэл ябажа, хурьгадайнгаа таhаг соо табяатай байhан гурил талханай, уhанай онгосонуудые саб соб хуряагаад, газааhaa эхэ хонидой орохо үүдэ сэлижэрхибэ. Үерлэhэн гол шэнгеэр хонид хашаа руу хүүебэ. Энэ шууяан-хүүеэн соо юун бологшааб гэжэ hанаhаар байтар, хонид, хурьгад тон түргөөр бэе бэеэ ололсожо, байн байн мааралдаан, хүлгөөн замхажа, хурьгадай тайрагдаhан могдигорхон hүүлнүүдэй эхи тухагүй борбогонолдоон, эхэнүүдэйнь хүдэлэнгүй байжа, хибэдэhээ хибэлдээн—даруу нам байдал тогтошобо. Хонидой хүү... рэhээ адаглан, хурь... ямараар эхэдэнь абхуул... жэ эхилhыень тобшол... гээд маанадаар ябаh... ахалагша ветврач Вас... колаевич Выборов ... тьяна Петровна ехэл ... луушуулые hайсал ... даа. Харагты даа, ... нэгэшье хурьган хар... зэ? Сүүдхэдээ 20-3... харhан хурьгадые тэрэ ... дэнь олгохо. абхуулха ... бараг хэрэг бэшэ да...

Зүб даа. Хонишодой ... хэрэг бүхэн, хэhэн ... тай, айхабтар сэнтэй. ... совхозой бухы 14 м... нид бүхэнэй толгой ... нэгэ хурьга түлжүүлэ... лограммhаа доошо ... да зэргээр хайшалаа ... риhөө доогуур тоолох... риг сэбэр олзо абтаха. ... лы шэнээн мүнгэн ... шэб?

Тиихэдэ хэды хүбх... алтан», «Борёогой ... Москва хүрэтэр суур... тарган мяхан гүрэн... шаагдахаб?

...Хонишодой орол... ажалыень абажа харах... гой совхозой хонишод... зууе» гэhэн зорилгоё ... мэлзэлгэтэй, бэелүүлхэ... нүхэсэлтэй. Аймагай түб... дээрэ Борьёогой тал... хүндэлэлдэ Улаахан туг... дараа үргэгдэжэ, зэл... олоор хиисхэн байха даа.

Ц. ...

НАУЧНА АТЕИЗМЫН ХҮДЭЛМЭРИИЕ УЛАМ hАЙЖАРУУЛХА

зоной дунда научна атеизмын хүдэлмэри ...гшадай зүблөөн-семинар hаяхан болоо гэжэ ...hэмди. Бурхан шажанай ба эртэ урда са-... мухар hүзэгэй үлэгдэлнүүдые усадхаха тухай, ...о-атеистическэ хүдэлмэри шангадхаха тухай ...ехэ хөөрэлдөөн болоhон байна.

...ал хүдэлмэри, социалис коллективүүд, совет ...ажабайдал — эдэ бүгэдэн улад зониие шэнэ ..., атеизмын үзэлтэйгөөр хүмүүжүүлнэ. Тиибэ-... (бурхан) шажанда hүзэгтэйшүүл, тэрэнэй ...заншал сахигшад үшөөл бии байhаар. Энэ юун ...hэ харгаданаб гэхэдэ, ородшье, буряадшье ша-... газарнуудта мүргэлэй болоходо, хүн зон яба-... байна. Гадна хүдөө нютагуудта шажан мүргэ-... ёhололгонуудта (обоо тахилга, маани ун-... болон бусад) улад зон, тэрэ тоодо залуушуул. ...дана. Тиигэхэ мүртөө үхибүүдые дахуулжа, ... дасан хуралда асардаг, бурханда мүргүүл-... оролдодог, үнгэрхэдөө, баадхадаг баабай, төө-... олон ушардаг байна. Гадна хүдөө нютагуу-... болодог шажан мүргэлэй гү, али бөөгэй ша-... холбоотой элдэбын ёhололнуудта мүн лэ ...дые хабаадуулха ушар дайралдадаг гэжэ эн-... тэмдэглэгдээ. Хэтэрхэдээ, обоо тахиhанай hүү-... жагай хүхэ архидаан болодог. Үгышье ха-... хүнэй наhа барахада, хүдөөлүүлгэ, hүүлээрнь ...аалыень тэмдэглэлгэ гэхэ гү, али hүүлшынь ...гэhэн бэеэрээ баhа хэм хэмжүүргүй ехэ архидаан болодог ушар мүн лэ олоор үзэгдэдэг байна.

Зарим нютагуудта субаргануудай бодхоогдоходо, ажалшадай депутадуудай сомоной Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд мэдээшэгүй болоод байдаг муутай. Мүн тэрээн шэнгеэрээ эдэ засагай зургаанууд зайгуул ламанарай, элдэб эсын мэдэлшэдэй аашануудые гаргахадань дүлии балай болоод байдаг гэжэ энэ зүблөөн дээрэ хэлсэгдэбэ.

Хэнэйшье мэдэhээр, Коммунис парти, Совет гүрэн арад зондоо дүүрэн эрхэ сүлөө олгоhон, хүн бүхэнэй шажан мүргэлдэ шүтэхэ эрхые хаhадаггүй бшуу. Зүгөөр шажанай үзэл сурталые ямар нэгэн аргаар нэбтэрүүлхэ гээшые совет хуули таhа хоридог гэжэ hүзэгтэн бүхэн мүн лэ hайса мэдэхэ ёhотой.

Научно-атеистическэ пропагандада коммунистнуудай үүргэ дээшэлүүлхэ, партиин гэшүүн бүхэн атеизмын сурталые эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлэгшэ байха ёhотой гэжэ онсолон тэмдэглэгдэбэ.

Шажан мүргэлэй ба мухар hүзэгэй үлэгдэлнүүдые усадхахын тулада научно-атеистическэ хүдэлмэри шангадхаха, естественнэ эрдэм ухаа дэлгэрүүлхэ, hүзэгтэнтэй туд бүридэнь хүдэлмэри ябуулха, совет ёhоной шэнэ гурим заншал нэбтэрүүлхэ хэрэг улам hайжаруулха тухайда, мүн бэшэшье асуудалнуудаар хүнүүд hанамжа бодомжонуудаа хэлэhэн байна. Эдээнhээнь хуряангыгаар доро толилбобди.

ТҮГЭС БЭЛЭДХЭЛТЭЙ АТЕИСТНҮҮД ХЭРЭГТЭЙ

МИХАЙЛОВ, түүхын эрдэмэй кандидат, партиин ЦК-гай дэргэдэхи ниитын эрдэмэй академиин научна атеизмын институдай Буряадтахи пунктые эрхилэгшэ.

...атеизмын институдай Бу-... пунктда олон лектор ...д научна атеизмын сур-... рүүлжэ байдаг юм. Ате-... мэргэжэлтэд гээшэ эрдэм ...тэй, ямаршье сагта ямар-... асуудалда тоб гэмэ ха-... шадаха, хурдан хурса ... hүзэгшэдтэйшье, шажа-... батантайшье хөөрэлдэжэ ...сэн хүн байха ёhотой гэ-... мдэглэhэнэйшье үлүү бэзэ. ...на атеизмын хүдэлмэриие ...тэйгээр ябуулхын тулада ...й газарта — дасан, цер-... зон юундэ ошоно хаб гэжэ ...хэ гэхэ гү, али бурханда ...дэг хаб (үнэнхэhээ, зүр-... hэ бурханда hүзэглэнэ ... хурал мүргэлэй үедэ боло-... үзэгдэлнүүдые харахаяа ... ошоно гү) гэжэ тодорхойл-...ла. Гадна зарим аймагууд-... эhэнь, Варгажанай, Му-... бэрэй болон бусад нюта-... зоной дунда шэнжэлэлгэ ... шажанда шүтэгшэд үшөөл ... байна гэжэ хэлэебди. Иимэ ... ансашье эдэ аймагуудта ... бэшэ даа. Дасан дуган-... жовьтэ мүргэлдэ ошогшод байhан зандаа.

Манай атеистнүүд, Буряадай филиалай ниитын эрдэмэй институдай мэргэжэлтэд Яруунын, Бэшүүрэй, Түнхэнэй аймагуудта социологическа шэнжэлэлгэнүүдые хэжэ, бурханда шүтэгшэдэй тоо элирүүлhэн, шүтэдэг, тахидаг газарнуудаар ябаhан байгаа. Бурханда шүтэгшэдэй олонхинь эхэнэрнүүд байна. Элдэбын үбшэн ядаралай, үхэл гашуудалай болоходо, шажанай түлөөлэгшэд тэндэ буулдаад лэ байдаг шуу. Түрэл түтимөө алдажа, уйдхар гашуудалда дайрагдаад, сэдьхэлэй үбшэнтэй болоhон айлда ошожо, бурхан шажанай түлөөлэгшэд элдэбын абарал буулгаха мэтээр хүнэй сэдьхэл буляаха гэжэ оролдодог гээшэ. Энэ ушар юу харуулнаб гэхэдэ, ниитын организацинуудай зүгhөө иимэ зонуудтаа, илангаяа эхэнэрнүүдтэ ехэ анхарал табихые уялгална. hүзэгтэй эхэнэрнүүдэй дунда ямар хүдэлмэри ябуулаа hаа, дээрэб гэжэ бидэнэр-атеистнүүд партийна организацинуудтай хамта бодожо үзэхэ болоод байнабди.

Тахилгатай газарнуудые: обоо, субарга, бунхан, бариса, үлэ, аршаан гэхэ мэтэнүүдые бултыень бүридхэлдэ абаха ёhотойбди. Сельскэ, сомоной Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд шажан тухай совет хуулиин заабаринуудые хэлбэришэгүйгөөр сахюулхын тулада оролдохо байна.

> *„Партиин үзэл сурталай-хүмүүжүүлгын бүхы хүдэлмэриин эгээн гол шухала зүйлынь гэбэл, ТОН ҮРГЭН НИИТЭ АЖАЛШАДЫЕ КОММУНИС ҮЗЭЛӨӨР ХҮМҮҮЖҮҮЛХЭ, тэдэчиие марксизм-ленинизмын үзэл бодолоор хүмүүжүүлхэ хэрэг мүн".*
>
> **КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И Брежневэй партиин XXIV съездтэ хэhэн КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэлhээ.**

ШЭНЭ ЁhО ГУРИМ НЭБТЭРҮҮЛХЭ

...ТИМШАЛОВА, республикын Министрнүүдэй Соведэй ЗАГС-ын талаар инспектор

...зоной ёhо заншалнууд ...эртэ урда саhаа үеын үе ...ерэhэн гээшэ. Үе сагай ...тудам эдэнэй заримыень ...мүргэл бэедээ татан аба-...гээр дамжуулан бурханай ...дэлгэрүүлдэг болоhониинь ...ааб даа. Тиимэhээ шажан ... үлэгдэлнүүдые зоной ...долhоо, ажабайдалай энэ ...тониижоhон ёhо гуримhаа ... тулада шэнэ, совет ...ёhо заншалнуудые нэбтэ-... хүдэлмэри үргэнөөр ...байhамнай эли. РСФСР-...истрнүүдэй Совет шэнэ гу-...шалнуудые совет хүнүү-...йдалда нэбтэрүүлхэ тухай ...үшөө 1964 оной февра-... 18-да гаргаа hэн. Энэ тог-... зүбшэн хэлсэhэнэй удаа ...нютагуудта шэнэ заншал ...үлхэ Соведүүд байгуулаг-...hэн. Энээнтэй хамта ЗАГС-... хүдэлмэри hайжаруулха ...ын табигдаhаниинь эли бэ-...и.

...ой үедэ шэнэ, совет зан-...дые нэбтэрүүлхэ хүдэлмэ-...ла урагшатайгаар эрхилэг-... Гэр бүлэ болоходонь, хаа ... баяр ёhололой оршон ...да тэмдэглэгдэдэг ёhо гу-... заншаа гэхэ байнаб. Жэ-... Загарайн, Зэдын, Яруу-... Түнхэнэй аймагуудта гэрлэ-... залуу айлай 50—90 процентнь баяр ёhололой оршон байдалда тэмдэглэhэн байна.

Манай республикын хото, хүдөө нютагуудта үхибүүнэй түрэхэдэ, мүн лэ баяр ёhололой оршон байдалда бүридхэлдэ абадаг гурим бии боложо заншаа. Тиигэхэдээ дурасхаалай медаль, үнэмшэлгэ барюулалсадаг байна. Үхибүүдые шэнэ ёhоор бэшэлгэдэ абаха хэрэг Загарайн, Зэдын, Сэлэнгын аймагуудта hайнаар эмхидхэгдэдэг гэжэ хэлэе. Иимэ заншалнуудай гуримшаhанай ашаар церковь, дасан руу ошожо баталуулха ябадал хараа байса үсөөрөө.

Совет ёhо гурим хүн зоной ажабайдалда нэбтэрүүлэгдэжэ, ажалшадай байдалые шэмэтлэнэ. Республикын городууд, хүдөө нютагуудта Совет засагай түлөө тэмсэгшэдтэ, илангаяа Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда унаhан хүбүүдтээ зорюулжа, памятнигуудые табинхай. Фабриканууд болон заводуудта, колхоз, совхозуудта арадай музей, алдар солын булан, таhагууд байгуулагдана. Алдарта сэрэгшэдэй дурасхаал сахиха гурим бии боложо эхилээ. Гадна hүүлэй үедэ ажалай hайндэрнүүд (мэргэжэл мэргэжэлээрээ) үнгэргэгдэдэг болоо. Тиимэhээ hайндэр бүхэниие hайнаар, гүн гүнзэгын удхатай аад, хүхюу гоё, хүгжэм дуутай, хүнэй дура сэдьхэл татамаар үнгэргэхэ шухала. Теэд зарим газарта иимэ эрилтэдэ хүрэнэгүй.

hүүлэй үедэ промышленна предприятинуудта, зарим колхоз, совхозуудта хүдэлмэришэнэй, таряашанай бүлэдэ хүбүүд, басагадай оролгые баяр ёhололой оршон байдалда үнгэргэгдэдэг боложо байна. Залуу зоной сэдьхэлhээ гарахагүйгөөр, хадуугдамаар энэ ёhолол хэгдэдэг болоо гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Ахамад үетэнэй ажалай гурим ёhые улам арьбадхажа ябаха гэhэн шаhаа тангариг залуу хүнүүд үгэдэг, ахамад үетэн ажалайнгаа hайн hайхан ёhо заншал тухай хөөрэжэ үгэдэг байна.

Залуушуулда паспорт барюулха ёhолол мүн лэ баярай оршон байдалда үнгэргэгдэдэг болонхой. Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай соёлой байшанда, Түнхэнэй, Захааминай болон бусад аймагуудта энэ ёhололго hайнаар үнгэргэгдэнэ. Түрүүшын хонхын, хүбүүдые армида үдэшэлгэ гэхэ мэтын шэнэ ёhо заншал, hайндэрнүүд тэмдэглэгдэдэг боложо, гуримшажа байна.

Энээнтэй хамта, шэнэ, совет ёhо заншал, hайндэрнүүдые нэбтэрүүлхэ хэрэг олон газарта үшөөл муугаар ябуулагдана, ажалшадай депутадуудай аймагай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд, тэдэнэй ЗАГС-ын зургаанууд энэ хэрэг үшөөл муугаар эрхилнэ.

hУРГУУЛИ, БИБЛИОТЕКЭ — АТЕИЗМЫН ГУЛАМТА

Р. ЖАМСАРАНОВ, КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой секретарь

...совет ёhо заншалнууд, ...hайндэрнүүдые нэбтэрүүл-... аймаг аймагуудта эр-... хүдэлмэридэл адли ...hайдашье хэгдэжэ бай-... тухайда дабталтагүй. ...наhай үлэгдэлнүүдтэй тэм-... тухай асуудал партиин рай-... бюро дээрэ хэдэн удаа зүб-... зохихо хэмжээнүүд аб-... Научно-атеистическэ хүдэл-... шангадхахын тулада пар-... организацинууд хэмжээнүүдые абажа байна. Энээниие Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин жэшээ дээрэhээ харуулая. Энэ парторганизациин хүдэлмэри райкомой бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ hэн. Удаань колхозой коммунистнууд энэ асуудалые суглаан дээрээ хэлсээд, хэмжээнүүдые хараалhан байгаа.

Эндэхи «Знание» бүлгэмэй эхин организацида 9 лектор атеизмын темээр лекци уншадаг юм. Естественнэ эрдэм ухаа дэлгэрүүлхэ секци бии. Никольскын дунда hургуулиин багша П. А. Иванова түс секциие ударидана. Лектор-атеистнүүд Е. Н. Варфоломеева, П. А. Иванова, В. П. Белоусова, Н. Г. Онтобоева гэгшэд Никольск hууринай ажалшадай үмэнэ лекци ходо уншана. Атеизмын темээр асуудал, харюугай үдэшэнүүд үнгэргэгдэдэг юм. Эдэ багшанар-лекторнүүд гэр бүлынхидэй суглаан дээрэ атеизмын темээр лекци уншадаг гуримтай. «Химиин эрдэм ухаан шажан тухай» гэhэн үдэшэ энэ жэлэй февраль hарада үнгэргэгдөө hэн. Байгаалиин эди шэди тухай үдэшэ бэлдэгдэжэ байна. Естественнэ эрдэм ухаагаар элдэбын үдэшэнүүд эндэ үнгэргэгдэдэг гуримтай. hургуулиин багшанар, шабинарай бэлдэhэн үдэшэ түрүүн hургуулида, удаань колхозой фермэдэ гү, али клубта үнгэргэгдэдэг юм.

Нүгөө талаhаа соёлой эмхи зургаанууд, нэн түрүүн библиотекэнүүд энэ хэрэгтэ ехэ юумэ хэжэ шадаха байна. Жэшээнь, манай аймагай библиотекэ естественнэ эрдэм ухаанай талаар хөөрэлдөө болон шэнжэлэл хэдэг байна. «Байгаали, тэрэнэй ажамидарал», «Эрдэм ухаанай далайда», «Мүнөө үеын биологи» гэhэн, мүн бэшэшье асуудалаар хуряангы шэнжэлэлнүүдые хэhэн байна.

hургуулиин үхибүүдэй дунда атеизмын сурталнэбтэрүүлгын шухала байhыень хэлэhэнэй үлүү бэзэ. Энэ талаар манай дунда hургуулинууд яhалашье hонирхолтой хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэдэг байгаа, мүнөөшье үнгэргэнэ. Химиин үдэшэ, шажанай бии болоhон тухайда үлхөө олон темээр хөөрэлдөөн хэгдэдэг, тематическа үдэшэ, диспут гэхэ мэтэнүүд, шог зугаатай концертнүүд, уран зохёолой зарим ном зүбшэн хэлсэлгэ гэхэ мэтын тон олон янзын хүдэлмэри хэгдэдэг юм.

hургуулинуудай үнгэргэдэг иимэ хэмжээ ябуулганууд hурагшадай материалистическэ үзэлтэйгөөр болбосорхо замдань hайн байхаhаа гадна, мүн научно-атеистическэ хүдэлмэри шангадхаха хэрэгтэ түлхисэ болодог гэжэ тэмдэглэлтэй.

ОНШОТОЙГООР ЯБУУЛХА

Ж. САМПИЛОН, Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой партийна организациин секретариин орлогшо

Ямар ушар шалтагаанhаа хүн hүзэгтэй болооб, тэдэнэр ямар зон гээшэб гэхэ мэтээр hайса тодорхойлоод, атеизмын хүдэлмэри ябуулха гээшэ тон зүб.

Манай Үльдэргэ нютагта 1968 онhоо хойшо арадай музей хүдэлжэ байдаг юм. Эндэмнай дүрбэн таhаг гэхэ гү, али бүлэг бии. Нэгэниинь Октябриин хубисхалай урда тээхи үе сагта зорюулагдаhан. Энээн соомнай научна атеизмын булан бии. Энэ буланда үндэhэлжэ, научно-атеистическэ хүдэлмэри ябуулдаг байнабди. Манай нютагта мянга табан зуугаад зон hуудаг, тэдэнэй хахадынь үхибүүд. Эдэ зон сооhоо хоёр зуугаадынь hүзэгтэн гээшэ ха. Эдэ хүнүүд булта адляар бурханда hүзэглэдэг зон бэшэ аад даа. Шуhа мяхаараа бурханда шүтэгшэд — анханда лама, хубараг ябаашад гэжэ байха. Эдээнтэй нэгэ нэгээрнь хөөрэлдөө хэгдэдэг байна. Теэд тиимэшье бэлээр эдэнэр манай идхамжада ороодхиногүй.

Манай партийна организациин дэргэдэ научна атеизмын суртал нэбтэрүүлхэ совет байгуулагдан-хай. Энээндэмнай 7 хүн оролсодог юм.

Манай музейн зүгhөө атеизмын хүдэлмэри ябуулагдадаг гээшэ. Музейдэ ерэгшэдтэй хөөрэлдөө, лекци хэдэг байнабди. Научна атеизмын советэй хамта иигэжэ хүн зоной дунда 30 гаран элидхэл, лекци хэгдээ. Дунда hургуулиин багша, уран зохёолшо. Цокто Номтоев энэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байна. Иимэ хөөрэлдөөнүүд музейhээ гадна клубта, бэшэ тээгүүршье үнгэргэгдэдэг гээшэ.

Тахилгатай газарнуудые: шодонууд, обоо, тайлган — хуу бүридхэлдэ абтанхай. Зунай сагта эдээниие тахиха мэтын ёhололнууд хэгдэдэг гээшэ ааб даа. Тиимэhээ бидэнэр эдэ бүгэдые хажуу тээhээнь хараад hуухагүй, эдээнтэй зэргэшүүлэн өөhэдын хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэхые оролдодог байнабди. Энэ жэлдэ обоо, тайлганай сагай ерэмсээр нютагтаа спортивна урилдаа, hорилдоо, наада эмхидхэхэ хараатайбди.

Научна атеизмын хүдэлмэри ябуулдаг сурталшадта шадаал hаа, ехэ туhаламжа үзүүлбэл, hайн байна. Бидэнэр байд гээд лектор-атеистнүүдэй семинар үнгэргөө болодогбди. Үнгэрэгшэ жэлдэ манай Үльдэргэдэ лектор-атеистнүүдэй аймаг хоорондын семинар үнгэргэгдөө hэн. Энэ семинар манай хүдэлмэридэ ехэ түлхисэ болоо, туhатай байгаа hэн. Хожомоо иигэжэ сугларжа, hанамжа бодомжонуудаа хэлэлсэжэ байбал, манда хүдөө нютагуудта хүдэлдэг зонуудта, ехэ туhатай байха бэлэй.

Научна атеизмын хүдэлмэри ябуулхадаа үзэл сурталай хүдэлмэриин бүхы зэбсэг хэрэглэлсэхэ ёhотойбди. Жэшээнь, Илалтын үдэр — Майн 9-дэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын фронтдо ябаhан сэрэгшэд музей соо сугларжа яридадаг, энэ үдэрөө тэмдэглэдэг байнабди. Энэмнай залуу үетэниие Эсэгэ орондоо дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ туhатай байдаг гэжэ ажаглагданхай.

Саашань нэгэ hанамжа хэлэхэдэ, иимэ: сагаалганиие буряад зон жэншэдгүй hайндэрлэдэг гээшэ. Тиимэhээ бидэнэр, атеистнэр, партийна болон ниитын организацинууд хажуу тээhээнь хараад байха бэшэ, харин зохихо хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэлсэхэ ёhотойбди.

«Эрдэм ба шажан» гэжэ ехэшье hонин, туhатайшье журнал абадаг гээшэбди. Зүгөөр буддын шажангаар манай эрдэмтэд-мэргэжэлтэд энэ журналда статьянуудые бэшэжэ гаргуулхаяа янаб. Хэрбээ эндэ гаргаха аргагүй юм hаань, «Байгал» журнал, газетэнүүдтэшье буддын шажанаар статьянуудые гаргуулаа hаань, бидэндэ ямар туhатай байха гээшэ hэм.

РОССИН ЭГЭШЭ ДҮҮ РЕСПУБЛИКАНУУД

Холын харгыда

СЫКТЫВКАР. Сыктывкарай зохёохы ажалтай хүдэлмэрилэгшэд Удорско районой эгээ холын тосхонууд болон посёлогуудаар айлшалба. Эдэнэр СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо зорюулжа, коми арадай литература ба искусствын үдэрнүүдые эндэ үнгэргөө.

Хүдөөгэй ажалшад, модо бэлэдхэгшэдтэ поэдүүд А. Ванев, С. Попов, драматург В. Леканов, Г. Юшков, скульптор В. Рохин, композитор Я. Перепелица, мүн Коми республикын хүгжэмтэ-драматическа театрай бүлэг артистнар айлшалhан байна. Совет засагай жэлнүүдтэ автономито республика дотор болоhон соёлой хубисхал тухай хүдөөгэй, хүдэлмэришэдэй клубууд соо хөөрэжэ үгөө, зохёохы ажалайнгаа түсэбүүдтэй танилсуулаа.

Сыктывкарай хизаараа шэнжэлгын ба уран hайханай республиканска музейнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд клубуудта выставкэнүүдые эмхидхэжэ, Коми АССР-тэхи тусхай мэргэжэлтэ уран hайханай искусствын хүгжэлтые харуулаа.

В. ЛЕБЕДЕВ, ТАСС-ай корр.

ЭСТОН НҮХЭДЭЙНГӨӨ ТУhАЛАМЖААР

ЭЛИСТЭ. Хальмагай талада эдихэ уhа абалга шухала асуудал байhаар. Хэдэн арбаад километр холоhоо уhа асарха ушаршье болодог. Энэнь республикын колхозууд болон совхозуудые, предприяти ба эмхи зургаануудые ехэ гарзада оруулдаг.

Приютненскэ районой Кировэй нэрэмжэтэ колхоз хүн зоноо hайхан уhаар хангалгын, ажахыда уhа сэбэрлэлгын асуудал шиидхээ. Колхоздонь Эстониин «Двигатель» завод туhалба.

Таллинайхид талата хизаарайхидта уhа дабhагүй болгодог «ДУ-100» гэжэ оньhон түхеэрэлгэ эльгээгээ. Дабhатай уhан хэдэн янзын шүүрнүүд соогуур удаа дараалан илгагдажа гарана. Дабhанайнь хоёр дахин бага болоhон уhые уухада болохо гэжэ санэпидстанци зүбшөөгөө.

Мүнөө Кировэй нэрэмжэтэ колхоз тэрэ түхеэрэлгээрээ сүүдхэ соо зуун кубометр хүрэтэр сэбэр уhа абажа, ажахыдаа хэрэглэдэг болонхой.

Ф. ИВАНОВ, ТАСС-ай корр.

ТЕПЛОХОД... БЭЛЭГЛЭБЭ

МАХАЧКАЛА. Хэрэглэлhээ гараhан «Ахундов» теплоход хуушанай Дербентдэ дүтэхэн Ангуушадай хушуунда байратай болобо. Каспиин далайн пароходство энэ судные бүхы түхеэрэлгэтэйнь — hэлюуртэй 18 шлюпкэ, радиостанци, телевизортэйнь — городой уhа шэнжэлэгшэ эдиршүүлдэ бэлэглээ.

Хүбүүд аха нүхэдтэйгөө хамта теплоходоо hуралсалай бааза болгон хубилгажа эхилбэ. Корабль дээрэ эдир морягуудай клуб эмхидхэгдээд, судна бүтээгшэд, радистнууд, дохёошод, аквалангистнууд болон бусадые бэлдэхэ курса нээгээ. Кораблиин нэгэ каюта соо далайн сэрэгшэдэй алдар солын музей нээгдэхэ юм.

Урдандаа судныи эзэн байhан Бакугай морягууд клубые шефтээ абаба. Дербентын эдир морягуудта гэжэ тэдэнэр далайн 50 комплект хубсаhа оюулаа.

М. АМАЕВ, ТАСС-ай корр.

ХҮДӨӨГЭЙ АРАДАЙ УНИВЕРСИТЕТ

ПЕТРОЗАВОДСК. Хүдөө ажахын эрдэмдэ hургаха арадай университет Олонец хотодо нээгдээ. Эндэ hурадаг 130 хүнэй дунда совхозой бригадирнууд ба мэргэжэлтэд, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй ба бусад эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд бии.

Олонецтэ арадай университет дэмы эмхидхэгдээгүй байха: районой оршом соо найман совхоз оршодог. Тиимэhээ университет нээгшэд — хүдөө ажахын управлени ба «Знание» бүлгэмэй районно эмхи — юhэдэхи табан жэлдэ хүдөөгэй ажалшадай урда табигдаhан зорилгонуудые бэелүүлхын тула хүдөө ажахын эрдэмэй, түрүү дүй дүршэлэй hүүлэй туйлалтануудые совхозуудай мэргэжэлтэдтэ саг соонь дамжуулха зорилго табинхай. Карелиин АССР-эй хүдөө ажахын министрэй орлогшо Н. А. Поведский «Ороной хүдөө ажахые хүгжөөхэ асуудалаар КПСС-эй XXIV съездын заабаринууд» гэhэн түрүүшын лекци уншаа.

В. ДАНИЛОВ, ТАСС-ай корр.

АЯТАЙ УНДАН

НАЛЬЧИК. hэрюун унданай шэнэ заводто тодхогдоhон автомат хоёр лини часай турша соо арбан хоёр мянган шэл минеральна уhа гаргадаг болохо.

Нальчигай аршаан булагуудай амтатай, эм домтойгоороо суурхаhан энэ уhые ганса Кабардино-Балкарида бэшэ, мүн хүршэ республика, хизаар, областьнуудта амтархан уудаг.

Э. МАЛЬБАХОВ, ТАСС-ай корр.

ЗУРАГЛАЛ

ЭДЭБХИТЭЙ КИНОМЕХАНИК

Кино тухай соносхол хаража байтарни, гартаа тулгууритай нэгэ үбгэжөөл хажуудам ерээд: «Хубаан, мүнөө үдэшэ ямар кино харуулхаб?» — гээд, намайе нютагай бэшэ гэжэ ойлгоhондоо хөөрэлдэхэ хэбэртэй байба. Киногой нэрэ хэлэжэ үгэхэдэмни:

— Мүнөөдэр заатагүй кино харахаа ерэхэб, Ваанхимнай hайнаар кино харуулдаг, гартаа дүйтэй хүн даа, — гэхэдэнь, энэ үбгэжөөлтэй хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлхэ hанаатай: — Баабай, намдаа киномеханик тухай хөөрэжэ үгыт даа, — гэжэ хэлэбэб. Тэрэнэй ураалаатаhан нюурта гансата энеэбхил бии боложо: — Клубтамнай орожо үзөө гүш? Ороол hаа, Ваанхи тухай тодорхойгоор сохом ойлгохош, — гэжэ тобшохоноор харюусаад, бага бага дохолhоор холодон ябашаба.

Юрөө нютагай зон Иван Федорович Кондратьевые хүндэлдэг, хэжэ ябаhан ажалаарнь омогорходог, «манай Ваанхи» гэжэ нэрлэдэг юм. Долоон жэлэй саада тээ ород хүбүүн гэр бүлэтэеэ Гусиноозерск городhоо Юрөө нютагта ажаллахаяа ошожо ябахадаа, иимэ магтаалтай, хүндэтэй болохоб гэжэ огто hанаагүй хаш.

— Мүнөө үдэшэ «Чревоточина» гэжэ кино харуулагдаха. Хүнүүд сугларжал байна. Зал соо ороёл даа, — гээд, Иван түрүүлэн киногой будкаhаа гарашаба.

Сценэ дээрэ түргэхэн гараад:

— Амар сайн, нүхэд. Энэ кино манай ороной мэдээжэ уран зохёолшо М. Шолоховой зохёолоор табигдаа юм. Нүхэд, Дон шадарай байдал, граждан дайнай, мүн тэрэнэй hүүлэй жэлнүүдэй үе мүнөө харуулагдаха. Зай, иигээд кино хаража, hайнаар амархыетнай хүсэнэб, — гээд гаража ошобо.

Нүхэр Кондратьев үнгэрэгшэ жэлдэ кино харуулжа, 7200 түхэриг олзо оруулха түсэбтэй байбал, тэрэнээ 1000 түхэригөөр үлүүлэн, мүн хүн зондо кино харуулха түсэбөө 150 процент дүүргэhэн байна.

— hайнаар, hонин кино харуулжа шададаг байгаа hааш, хүнүүд олоороо ерэдэг, ажалыеш сэгнэдэг юм. Харагшад кино хаража, сэдьхэлээ хананги үлөө hаа, киномеханик бүхэнэй ажалые эрхимээр сэгнэнэ, гэжэ hанадагби, — гэжэ хэлээд, яаруугаар киногой лентэ сахаригта орёожо эхилбэ.

Ажалдаа дүршэhэн хүнэй гарнууд ехэ шуранаар хүдэлнэ. Киногой ута лентэ түргэ түргэн эрьелдэжэ, нэгэ сахаригhаа нүгөө сахаригта орёолдоно. Уданшьегүй киногой юhэн бүлэгүүд бэлэн боложо, Иван Федорович хүлhөө аршасагаан байна.

Үбэлэйшье, зунайшье сагта отара, фермэнүүд дээгүүр ябажа, неделидээ заатагүй хэдэ дахин кино малшадта харуулдаг юм. Хүнүүдтэшье хандахадаа шадамар, урин налгай гээшэнь! Юрэдөөл, аяг зангаар даруу номгон, хүндэмүүшэ хүн юм даа. Иимэл хаданъ Юрөөгэй бүхы зон — үхибүүд, хүгшэд Ваанхияа хүндэлжэ, магтажа байдаг гээшэ.

«СССР-эй кинематографиин отличник», «Коммунис ажалай ударник» гэhэн нэрэ зэргэ, Буряадай АССР-эй кинофикациин управлениин Хүндэлэлэй грамотанууд, В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн баярай медаль, мүн бэшэшье hайшаал магтаалнууд Иван Кондратьевай габьяата ажалайнь баримта болоно ха юм.

Мүнөө нүхэр Кондратьев 43 наhатай. Долоон үхибүүнэй эсэгэ. Наhанайнгаа түлэг дунда ябаhан Иван Фёдорович концерт, зүжэг наада табихада эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Соёлойнгоо байшан шэмэтлэн гоёохо талаар тэрэнэй хубитаяа оруулалсаhаниинь ехэ. Киномеханигаар хүдэлхэhөө гадна, тус байшангай уран зурааша юм.

...Кино харуулха саг дүтэлжэл байба. Хабарай энэ үдэшэ нютагайнгаа шадамар бэрхэ хүбүүн Ваанхида «айлшан» болохоо Юрөөгэй зон соёлой байшан руу субажал, субажал байгаа hэн.

В. БАИНОВ.

Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

КУБА. ШЭНЭ БАРИЛГАНУУДАЙ АЛАМАР ГЭЖЭ РАЙОНДО АЖАЛАЙ ЭРШЭ БУСАЛНА. ЭНДЭ ОЙРО ТОЙРОН РАЙОНУУДАЙ АЖАhУУГШАДАЙ ХАБААДАЛГАТАЙГААР ШЭНЭ ГОРОД УРГАН БОДОНО. ДҮРБЭ, ТАБАН ДАБХАР ГЭРНҮҮД, hУРГУУЛИ, ПОЛИКЛИНИКЭ, МАГАЗИН, МЕБЕЛЬНЭ ФАБРИКА ГЭХЭ МЭТЭ БАРИЛГАНУУД БАРИГДАА. ҮНДЭР ҮНДЭР БАЙШАН ГЭРНҮҮД, ТУРИСТИЧЕСКЭ ЦЕНТР, ШЭНЭ ПАРК БАРИЛГА ЕРЭЭДҮЙДЭ ХАРААЛАГДАНА. ГАВАНЫН ПРОВИНЦИНУУДАЙ ПРОМЫШЛЕННА БА ХҮДӨӨ АЖАХЫН ПРЕДПРИЯТИНУУДАЙ hАЙН ДУРАТАН ЭНДЭ ЕРЭЖЭ АЖАЛЛАНА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: АЛАМАРТАХИ БАРИЛГА ХАРУУЛАГДАНА.

ТАСС-ай фотохронико.

АРАДАЙ ВЕНГРИИН НИИСЛЭЛ ХОТО БОЛБОСОН ТҮХЭЛТЭЙ, ГОЕ hАЙХАН БОЛОНО. ЖЭЛДЭЭ ОЛОН МЯНГААД АЙЛ БҮЛЭ ШЭНЭ ГЭР БАЙРАДА НҮҮЖЭ ОРОНО. БАЙРЫН ГЭРНҮҮДЭЙ БАРИЛГА ИНДУСТРИАЛЬНА АРГААР ХЭГДЭДЭГ ЮМ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: БУДАПЕШТЫН УЙНАЛОТ РАЙОНДО БАЙРЫН ГЭР БАРИГДАЖА БАЙНА.

МТИ-ТАСС-ай фото.

Спорт

ХҮБҮҮДНАЙ ТҮРҮҮЛБЭ

Тренер М. Шантановай хүмүүжүүлһэн боксёр, Зүүн Сибириин технологическа институдай студент Олег Тонкопрядченко болон тэрэнэй нүхэр Виктор Ефимов хоёр Орджоникидзе хотодо үнгэргэгдэһэн залуушуулай мүрысөөндэ түрүү һууринуудые эзэлбэ. Нилээд шанга тулалдаануудта шалгарһан манай хүбүүд таба-табан илалта туйлаа. Тиин тэдэнэр СССР-эй спортын мастерта кандидадууд болобо.

Тиихэдэ Николай Николаев (ВСТИ) илагшадай ендэрэй 2-дохи, Буряадай багшанарай институдай студент Василий Сизых 3-дахи табсанда гараһан байна.

«Буревестнигэй» түбэй соведэй боксёрнуудай мүрысөөндэ (Донецк) Виктор Ефимовнай 2-дохи һуурида гараа. Спортын мастерта кандидат Примеров (Москвагай область), Лысенко (Красноярск), Карелин (Калинин) гэгшэдые тэрэ шүүһэн байха юм.

Буряадай боксёрнуудай һургуулиин хүсэ шадалые гэршэлһэн үшөө нэгэ ушар тус мүрысөөндэ харуулагдаа. РСФСР-эй габьяата тренер А. Б. Ринчиновэй хүтэлбэри доро ургаһан Доржи Зориктуев энэ ехэ мүрысөөндэ онсо шалгарһан байна.

КРАСНОЯРСК МОРДОО

Боксоор СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн апрелиин 4-һөө 9 хүрэтэр Красноярск хотодо үнгэрхэнь.

Боксёрнууд-студентнэр Валерий Стрельников, Виктор Кауров, технологическа институдай багша Павел Федотов, Борис Зориктуев гэгшэд тэрэ мүрысөөндэ хабаадалсаха юм.

О. МЕРКУЛОВ.

Хүршэнэрэй һонин

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙХИДЭЙ УУЛЗАЛГА

Кыринскэ районой ажалшадай үдэрнүүд Шэтэдэ үнгэргэгдэбэ. Тус районой түрүү хүнүүд: Кировэй нэрэмжэтэ колхозой механизатор, Октябриин Революциин орденоор шагнагдаһан Д. А. Лазарев, Хапчерангын рудника̄й горно мастер Ленинэй орденто В. С. Селезнев, Кыринскэ дунда һургуулиин багша, арадай гэгээрэлэй отличник Е. В. Подрезова болон бусад олон хүн Шэтэ город ерээ.

Шэтэ городой ажалшад Кыринскэ районой хүдэлмэрилэгшэдые дуу, хүгжэмөөр баяр баясхалангай оршон байдалда угтаба.

Партиин Шэтын горкомдо хүдөөһөө ерэһэн делегацитай партийна, советскэ хүдэлмэрилэгшэдэй уулзалга болоо. Шэтэ городой экономико, культура, саашанхи хүгжэлтэ тухай городой гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. Г. Седин хөөрэжэ үгэбэ. Удаань Кыринскэ районой делегаци городой предприятинуудаар ябажа хараба.

«ТАСС ФОТО-71» выставкэһээ.
«ШЭГНҮҮРЭЭРЭЭ ОМОГОРХОНХОЙ».

ЭЛҮҮР ЭНХЫН БУЛАН

ФЕРМЭНҮҮДТЭ АРИГ СЭБЭРЫЕ САХИХА

Һаалиин фермэнүүдтэ, һаалишадай байра байдалда ариг сэбэрые сахиха гээшэ медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй анхарал хандуулха асуудал мүн.

Һаяхан Прибайкалиин аймагаар ябаад ерээб. Малай фермэнүүдтэ медицинскэ хангалга ямар бэ, фермэнүүд ямар байдалда байлгагданаб, һаалишад ариг сэбэрые ямараар сахинаб гэжэ шалгаха хэрэгтэй байгаа.

Аймагай түб тосхонһоо холо бэшэ оршодог «Прибайкалец» колхозой Турантайн МТФ. Эндэ 13 һаалишад хүдэлнэ. Тус фермын һаалишадай хүдэлмэриие хүнгэдхэхэ талаар һүүлэй үедэ нилээдгүй юумэн хэгдээ. Тэрэшэлэн эндэхи фермэ техническэ талаараа һайн, үхэр малынь тэжээлээр хангагданхай, һаалишадай ажал бүрин оньһожоруулагданхай. Мүн фермын улаан булан соо һаруул, сэбэр, аятай зохид. Тиимэһээ энэ участок дээрэ ажал эршэмтэйгээр ябана. Бусад фермэнүүдтэй жэшэбэл, эндэ хүдэлмэришэд дуталданагүй.

Аймагай колхоз, совхозуудта һүнэй товарна фермэнүүдэй дунда 1971 ондо дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүнгүүдээр эндэхид түрүүлжэ, КПСС-эй райкомой ба ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртөө һэн.

Турантайн һүнэй фермэ дээрэ ажалай журамай наринаар сахигдадагынь элеэр харагдана. Һаалишад А. А. Голубева, М. К. Мирасова, А. П. Ландаридзе болон бусад МТФ дээрэ ариг сэбэрые сахиха хэрэгтэ тон харюусалгатайгаар хандана.

Һаалишад саг үргэлжэ медицинскэ харалга гарана. Тиихэдэ аймагай больницын ба СЭС-эй медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд тус фермэдэ ходо ерэдэг. Һаяхан һаалишад элүүр энхын ба эриг сэбэрые сахиха темэдэ зорюулагдаһан лекци һонирхон шагнаа. Гэбэшье һү һаалиин бусад фермэнүүдтэ ариг сэбэрые сахиха хэрэгтэ анхарал багаар хандуулагдана. Жэшээнь, Прибайкалиин совхозой Гурулево тосхондохи һүнэй фермэ дээрэ үнеэ һааха шухала хэрэгсэлнүүд үгы. Тиихэдэ эндэ амһартануудые угааха байра үшөө түхеэрэгдээгүй. Һаалишад газаа уһа халаажа, һүнэйнгөө амһарта утаана. Фермэдэ эгээ шухала хэрэгсэлнүүд: умывальник, аршуул, марли, мылэ, аптечкэ гэхэ мэтэ байхагүй. Мүн һаалишад хүдэлмэриин тусгаар хубсаһагүй. Эндэхи улаан булан тушаа дурдаһанайшье үлүү. Һаалишад ехэнхи хүдэлмэриеэ гараар бүтээнэ.

Гэхэ зуура Прибайкалиин совхозой хүтэлбэрилэгшэд хүн зоной һуурин тосхонуудые, тэрэ тоодо колхоз болон совхозуудай һаалиин фермэнүүдые болбосон түхэлтэй, сэсэрлигтэй болгохо талаар республика соомнай хоёр жэлэй соёлой добтолго үнгэргэгдэнэ гэжэ ойлгоногүй гээшэ ха.

— Һаалишад хүдэлмэриин хубсаһаар юундэ хангагданагүйб?» — гэжэ аймагай ахамад зоотехник А. А. Фёдоровһоо асуугдаа.

— Баазада халаадууд үгы, ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангадаг комбинадта тиимэ нэгэ халаад оюулхада аяар 12 түхэригтэ болоно. Энэ тон үнэтэй! — гэжэ тэрэ харюусаа һэн.

Ариг сэбэрые сахихын түлөө оролдолгын үгы дээрэһээ Гурулевско фермын хүдэлмэридэ голодоһон ехээр гарана. Энэ фермэ муу шанартай һү гүрэндөө тушаана. Ингэжэ тушаагдаһан һүнэйнь тонно бүриһөө табан түхэриг хосорно. Гурулево ба Нестерово тосхонуудай фермэнүүдтэ ариг сэбэрые сахиха гуримай дүүргэгдэдэггүйе мэдэжэ байһан фельдшер нүхэр Гонтаренко, аймагай СЭС-эй ахамад врач нүхэр Падерин ямаршье хэмжээ абанагүй.

Малшад хүндэ хүдэлмэридэ дарагдашанхай, һаалишад дуталдана. Тиимэһээ тэдэнэр медицинскэ харалга гараха аргагүйдэнэ. Зүгөөр санэпидстанциин хүдэлмэрилэгшэд һаалишадые медицинын талаар хангаха хэрэгтэ шухала, анхарал хандуулха байгаа.

Республикымнай зарим аймагуудай мэргэжэлтэд малай фермэнүүдтэ ошожо, медицинскэ харалга хэдэг, элдэб темээр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг болонхой. Зүгөөр Прибайкалиин аймагай больницын хүдэлмэрилэгшэд энэ шухала хэрэгтэ үшөө дүтэлөөгүй байһаар.

Илангаяа «Путь к коммунизму» колхозой Нестеровэй һүнэй фермые даагша нүхэр Рассохин, комплексно бригадые даагша Истомин, парторганизациин секретарь нүхэр Руднев гэгшэдэй фермэ дээрэ ариг сэбэрые сахилгада һаналаа табидаггүйнь гайхалтай. Тиимэһээ энэ фермэ һү һааха даабариян хэды дүүргэдэгшье һаа, санитарна байдалайнгаа талаар ехэ дутагдалтай. Эндэ хүдэлмэриин хубсаһа, амһартануудые хадагалха шкаф, тагуудшье байхагүй.

Һаалиин фермэнүүдэй санитарна һайн байдалһаа һаалишадай ажалай бүтээсэ, фермын продукциин шанар, олзо доходшье дулдыдаха байна бшуу.

«Прибайкалец» колхозой Турантайн һүнэй товарна фермэ аймагайнгаа бусад ажахынуудта ариг сэбэрые сахиха талаар жэшээ болохо ёһотой.

А. АНДАЕВА,
республикын санитарно-гэгээрэлэй байшангай методист.

«СЕВЕРЯНКА» ХАЛУУНААР УГТАГДАНА

«Северянка» гэжэ нэрэтэй агитбригада Баунтын аймагаар аяншална. Зургаан хүнһөө бүридэһэн энэ коллективые хаанашье халуунаар угтана. Орошод болон ангуушад, геологууд ба загаһашад, хүүгэд ба колхознигууд — булта тэдэндэ альга ташана.

Владимир Лосев Ермил Баранов хоёрой хонгёо хоолой, Людмила Тамаркинагай хатар наадан харагшадта ехэтэ һайшаагдана.

С. ДЖЕДЖУЛА.

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО
ХИЛЫН ГААНАҺАА

ХАНОЙ

ШАНГА СОХИЛТО

ТАСС

Урда Вьетнамһаа ороһон мэдээсэлнүүдые харахада, национальна сүлөөлэлгын хүсэнүүд американ-сайгон сэрэгүүдэй бэхилэлгэнүүдтэ шанга сохилто хэжэ байһаар.

Куангчи хото шадархи Майлок гэжэ сэрэгэй бааза һандаран һалаа. Энэ хотоһоо урдуур дахуул сэрэгэй бэхилэлгэнүүдые патриодууд ракетээр, артиллереэр буудаһан байна.

Тиин апрелиин 3-да сайгон арми Куангчи провинцидахи гурбан хотые: провинциин түб, мүн баһа дүтэ шадар оршодог Донгха, Камло городуудые гартаа арай шамай үлөөбэ. Патриодуудай шанга добтолго хэхэдэнь, дайсанай сэрэгшэд эдэ бэхилэлгэнүүдээ орхижо, тэрьедэхэ туйлдаа хүрөөд байна. Куангчидахи сэрэгэй бааза гол түлэб ондоо тээшэнь нүүлгэгдээ.

«В-52» түхэлэй хүндэ бомбардировщигууд мартын 3-най һүни Куангчи провинцида добтолходоо, сүлөөлэлгын хүсэнүүдэй хамгаалжа байһан районуудта 500 гаран тонно бомбо хаяба.

Хүлһэншэдэй армиин хүрээлэлгэдэ ороһон частьнуудта туһалхые хүсэһэн американ гурбан вертолет ба нэгэ самоледы патриодууд мартын 3-да буудажа унагаагаа.

Урда Вьетнамай бусад провинцинуудта шанга байлдаанууд болоно. Түбэй хада гүбээтэ газарай 14-дэхи харгыда дүтэхэн байдаг Дакто аэродромые патриодууд буудаба.

Тхыатхиен провинцида арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд Хюэ хотоһоо баруугаар 25 километртэ тулалдажа, удаа дараалан илалтануудые туйлана. Апрелиин 1-дэ дайсан эндэ 120 гаран солдат болон офицернүүдээ алдаһан байна.

ДАККА

ХЁОТО ҺАЛХИНАЙ АЮУЛ

ТАСС

Вангладешэй зүүн-хойто районуудта хүсэ ехэтэй хёото һалхин бууба. Иимэ һалхин час соо 200 километрэй хүсэтэйгөөр үлеэһэн байгаа. Даб дээрэ абтаһан баримтануудай ёһоор, хёото һалхинай аюулһаа 150 хүн хосорһон, 350 гаран хүн шархатаһан, 6000 гэр һандаргагдаһан, 40 мянган хүн гэр байрагүй үлэһэн байна. Аюул усалда орогшодто туһаламжа үзүүлхын тула засагай зүгһөө яаралтай хэмжээнүүд абтана.

Хёото һалхин Бангладешэй ниислэл хото—Даккые халта дайраад гараба. Элһэ шоройгоор шэдэлһэн һалхинай һүүлээр мүндэр ороо.

ВАШИНГТОН

ГАЙХАЛТАЙ ҺАЙХАН ВЫСТАВКЭ

ТАСС

«Мартагдашагүй дурасхаал үлөөнэ», «Гайхамшаг һүртэй выставкэ», «Барагдашагүй баялигууд» гэһэн гаршагтай материалнуудые «СССР-эй республикануудтахи арадуудай зохёол бүтээл» гэһэн совет выставкын амжалтатайгаар үнгэржэ байһан тухай Лос-Анджелесай олохон газетын хуудаһануудта һаянай уншахаар байгаа. СССР-эй уран гартанай зохёол бүтээлнүүд тухай хөөрэһэн олон тоото экспонадуудай табигдаһаниие Барнсдейл городой, мүн дүтэ шадархи хото городуудай хэдэн арбаад мянган хүн зон орожо хараһан байна. Шэмэглэл гоёолтонууд, буу зэбсэгүүд, нааданхайнууд, шэлээр бүтээһэн зүйлнүүд америкынхидэй сэдьхэл хүдэлгэнэ, дурыень татана.

«Энэ выставкые гайхалтай һайхан гэхэдээ, гүн удхыень гүйсэд харуулжа шадахагүй байнабди», — гэжэ «Геральд-экзаминер» газетэ мэдүүлнэ. Арадай дундаһаа урган гараһан уран гартанда Советскэ Союз илангаяа ехэ анхарал хандуулдаг гэжэ газетэ бэшэнэ.

«Совет, американ арадуудай хоорондо соёлой харилсаа холбоо байгуулха гэһэн һайн хүсэл эрмэлзэлые» «Лос-Анджелес таймс» газетэ һайшаан дэмжэнэ. «Совет искусствын зохёолнуудаар США-да нээгдэһэн түрүүшын ехэ выставкын экспонадуудай онсо шэнжэнь — соёлой ехэ баялиг болоно», — гэжэ газетэ бэшэнэ.

Лос-Анджелеста выставкэ нээлгые һаатуулхаар һэдэһэн, Советскэ Союзда эсэргүү хархис этэгээдүүдтэ «Лос-Анджелес таймс» газетэ шанга харюу үгэһэн байха юм.

ПАРИЖ

ХҮСЭТЭЙ ШАНГА ДОБТОЛГО

ТАСС

Урда Вьетнамһаа абтаһан мэдээсэлнүүдһээ харахада, патриодуудай шанга добтолго хэхэдэнь, Куангчиһаа баруулжаа 29 километрэй газарта оршодог Кэрролой бааза унаһан байха юм. Куангчи шадарай сайгон дахуул сэрэгэй һүүлшын баазые патриодууд артиллереэр буудаа. Куангчида үймөөтэй. Энэ хотоһоо хойшоо хоёр километрэй газарта оршодог Айту аэродром ондоо тээшэ нүүлгэгдэһэн байна.

Куангчи провинцида байдаг сайгонойхидой бүхы баазануудые орхижо гараха гэһэн захиралта американ советнигүүдтэ үгтөө. Урда Вьетнамда США-гай сэрэгүүдэй командалагша генерал К. Абрамс тус райондохи дайшалхы ябуулгануудые хүтэлбэрилнэ.

Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд Түбэй хада гүбээтэ газарта дайсанай бэхилэлтэнүүдтэ добтолго хэһээр. Контумһаа зүүн хойшоо оройдоол дүрбэн километрэй газарта шанга байлдаанууд болоно.

Ороной урда захада, Тэйнинь провинцида патриодууд сайгон дахуул сэрэгэй нэгэ баазые эзэлээд, Сайгон тээшэ сухарижа ябаһан дайсадые ехэ гэмтэл хохидолдо оруулаа.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ США-гай стратегическэ ба тактическа авиаци Куангчи провинцида, Контумай райондо 1000 гаран тонно бомбо хаяһан байна. Энэ үе соо истребитель-бомбардировщигууд Куангчи провинцида 28 дахин добтолго хээ, американ 7-дохи флодой артиллери тус провинциин эрье шадарай һуурин тосхонуудые таһалгарягүй буудаа.

Хэды дэмжэлгэ туһаламжа үзүүлээшье һаань, Сайгоной арми гэдэргээ сухарина.

НИКОЗИ

ПРЕЗИДЕНТ МАКАРИОСАЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

«Хүсэ хэрэглэжэ бэшэ, [...] амгалан оршон байдалда [...] хэһэнэй үндэһөөр Кип[...] асуудал шиидхэгдэхэ [...] гэһэн хараа бодолые [...] дэмжэлэгбди» — гэжэ [...]дент Макариосай мэдүүлгэ [...]тор хэлэгдэнэ.

Орон доторойнгоо оршон [...]дал заһаруулхын тула хэм[...]нүүдые абаһан Кипрэй [...]тельство олтирог дээрэ буу [...]сэг хуряалгые шата [...] үнгэргэхөөр хараалһан [...]хал нэгэнтэ бэшэ орууя[...] байха гээд мэдүүлгэ соо [...]лэнэ. «Хариин ороонуудай [...] гэйхидэй хамааралсалт[...]гөөр, Кипрые сэрэгэй байда[...] бэшэ болгохо, орон дото[...] зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тооe [...]хо тухай ООН-ой Генерал[...] секретариин 1967 оной [...]риин 24-нэй дурадхалые Ки[...]рэй правительство дэмжэ[...] байна.

Буу зэбсэгээ хуряаха [...] готойгоор Грецидэхи, Тур[...]хи Кипрэй бүлгэмүүд мэдэд[...] байһан буу зэбсэгээ ООН[...] түлөөлэгшэдтэ тушааха [...] Турциин премьер-мини[...] дурадхалые Макариос мүн [...] таарамжатай гэжэ тоолоно. [...]тирог дээрэхи сэрэгэй [...]нуудаа хоёр талын— грег[...] түүрэгүүдэй—усадхаха, [...]тэ хүсэнүүдэйнгээ тооe хоро[...] буу зэбсэгээ хамтааран [...] шатаарнь хуряаха тухай [...]дал зүбшэн хэлсэхээр бэлэ[...] гэжэ президент хэлэбэ.

ТОКИО

АЖАМИДАРХА АРГАГҮ[...] БОЛОБО

ТАСС

Атомна бомбодолгоһоо хох[...] догшодой списогто ороһон [...]рэһээ гурбан үхибүүнэй [...] 39-тэй Тидзуко Мацусэ Нага[...]ки префектурын Кит-Ма[...] хотын һургуулидахи ажа[...] гаргагдаа. Энэ һургуулида [...]рой хамагшаар оролдосо [...] шээлтэйгээр ажалладаг бай[...]аад, Т. Мацусэ мүнөө хо[...]гоо тэжээхын тула мүнгэ [...] аргагүй болобо. Һургуулиин [...]хиргаанай зүгһөө иимэ бу[...]лиг аашын гаргагдаһанда [...]дэхи улад зон ехээр дураа [...]тажа байһанаа мэдүүлбэ. А[...]на бомбоһоо хохидоһон Нага[...]ки префектурын улад зоно[...] социаци энээниие эрид шууд[...]руушаажа, Т. Мацусые ажа[...] һөөргэнь абаха эрилтэ таби[...] байна.

Ажал хүдэлмэридэ оро[...] асуудал гансашье Т. Мацус[...]һанаае зобооно бэшэ, ха[...] атомна бомбодолгоһоо хох[...]һон олон мянгаад хүн иимэ [...] шаг түбэгтэ дайрагдана [...] Атомна бомбодолгоһоо хох[...]һон 200 мянга тухай хүн На[...]сакида, Хиросимада ажаһу[...]

Тобшо мэдээсэлнүүд

РИМ. (ТАСС). Һүүлэй мэдээсэлнүүдэй ёһоор, 1 миллион 200 мянган хүдэлмэригүйшүүл Италида тоологдоно.

ЛОНДОН. (ТАСС). «Санди миррор» газетын хэһэн асуултын дүнгүүдһээ харахада, Англида ажаһуудаг олон тоото үбгэд, хүгшэд тоншье бага пенси абана. Асуултада хабаадаһан 7500 пенсионерэй тус бүхэниинь неделидээ дунда зэргээр оройдоол 75 пенс абана бшуу.

ПАРИЖ. (ТАСС). Ажалай асуудал эрхилдэг министерствын тунхаглаһан баримтануудай ёһоор, 1971 ондо Франци дотор 4350 буһалгаан болоо, (1971 ондо 2950 болоо һэн). Машина бүтээдэг, металл болбосоруулдаг, автомобильна, барилгын промышленностиин хүдэлмэришэдэй эрхэ хамгаалха зорилготой ехэ буһалгаанууд болоһон байна.

ЛОНДОН. (ТАСС). Британиин империалистнуудай мүлжэлгэдэ эсэргүү Дублинска восстаниин 56-дахи жэлэй ойе Хойто-Ирландиин хото городуудай улад зон олоной хабаадалгатай дабшалгануудаар, митингнүүдээр тэмдэглээ. 10 мянга гаран хүн Белфастдахи дабшалгада хабаадалсаба.

Дерри, Арма ба Хойто-Ирландиин бусад хотонуудта демонстрацинууд болоо.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Сэрэгэй материалнуудаар Иорданиие хангалгаяа үргэдхэхөөр Вашингтон зүбшөөгөө гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетэ, Иорданиин король Хусейнэй США-да айлшалалгын дүнгүүдые шэнжэлэн тайлбарилхадаа тэмдэглэнэ. Американ сэрэгэй самолёдууд Иордани эльгээгдэхэ юм.

ЛОНДОН. (ТАСС). Буу зэбсэг хэрэглэхэ шадабарида сагаан шарайта зониие һургахын, африкан партизануудта эсэргүү дайшалхы ябуулга хэхын тула Родезидэхи үндэһэ яһанай илгаа гарган газаашалдаг засагай удамарша Смит Израилиин засагаархидта хандаһан байна.

УРДА ВЬЕТНАМ. АРАДАЙ СҮЛӨӨРЭЛГЫН ЗЭБСЭГТЭ ХҮСЭНҮҮДЭЙ СЭРЭГШЭД ДАЙСАДАЙНГАА СЭРЭГШЭДЭЙ ДУНДА ИДХАЛГЫН ЕХЭ АЖАЛ ЯБУУЛНА. АМЕРИКАН-САЙГОН СЭРЭГШЭДЭЙ БАЙҺАН ГАЗАРТА ЛИСТОВКОНУУДЫЕ ТАРААНА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: НВСО-гой МИНОМЕТЧИГУУД ТУСХАЙ КАНСУЛНУУД СОО ЛИСТОВКОНУУДЫЕ ХЭЖЭ БАЙНА. ТЭДЭНЭЭ ДАРИТАЙ ҺОМООР САЙГОНОЙ СОЛДАДУУДАЙ БАЙДАГ ГАЗАР РУУ ЭЛЬГЭЭХЭ.

ВИА—ТАСС-ай фото.

ПРАВДА · БУРЯТИ[...]

Нэгэдэхи хуудаһанда. [...]релиин уһатай һаа, [...] уһатай» — түрүү бэшэг. [...] нөөдэр—үглөөдэр, үсэгэ[...] хиһөө һайнаар ажалла[...] суглуулбари. «Субботни[...]лэмди» — хөөрэлдөөн. Т[...]ай һүүлшын һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «[...] ябуулгын үргэн дэлис[...] А. Лемещенкын корреспо[...]ци. В. Хышиктуевай «Үндэ[...]рэ зэргын уялга» гэһэн кор[...]понденци. Түрэл орон[...]най.

Гурбадахи хуудаһанда. «[...] мүрөө түшэглэн» — Г. Г[...]тай хөөрэлдөөн. Хилын саа[...] событинууд.

Дүрбэдэхи хуудаһ[...] Спортдо зорюулагдаһан те[...]ческа хуудаһан.

Сагай уларил

Мүнөөдэр республика[...]най үүлэтэйшэг байха, [...] нойтон орохогүй. Баруу[...]һоһоо секундын 1—12 метр[...] сэтэйгөөр һалхилха. Респу[...]кын хойто талаар 2 градус [...]лаанһаа 3 градус хүрэтэр [...]тэн, бусад газарнуудта 2-[...] градус дулаан байха. Ула[...] Үдэдэ һүниндөө 9—11 гра[...] хүйтэн, үдэртөө 5—7 гра[...] дулаан байха.

Вьетнамай дэбтэрһээ

ХОНГАЙҺАА «НҮХЭР АНТОН»

...1951 он. Эсэргүүсэлтын дайнай гал дүлөөр Вьетнамай газар дайдын соробхилжо байһан үе. Ханой булимтарагшадаар эзэлэгдээд байгаа. Үйлсэнүүд адаалхай түмэрөөр хүрмэгдэнхэй. Комендантска час, патрульнууд, абалалга. Харгы дээгүүр, гол мүрэнүүдэй гарасануудта, шэрэнги соогуур минэ, бомбонууд тэһэрнэ. Тиихэдээ Арадай армиин генерал Зиапай сэрэгшэд булимтарагшадта үдэр һүни илгадгүй амар заяа үзүүлнэгүй гээшэ. Һаял хада машинист-түмэр замшан байһан, тэһэлэгшэдэй ротын командир Ван Тон патриодуудай дунда ябалсаа.

Дьенбьенфу шадар эсэсэй ехэ илалтын туйлагдахань үшөөл үды гэжэ Ван Тон, тэрэнэй хани нүхэд, генерал Зиап хаанаһаа мэдэхэ бэлэй. Аяар гурбан жэл. Гэбэшье илалтын толон орон дээгүүр гэгээржэ эхилээд байгаа.

— Нэгэтэ, байлдаанай халта намдахада, намайе партиин ЦК-да дуудаад, иигэжэ хэлээ һэн. «Түхеэрэ, Советскэ Союзда һурахаяа ошохош!» — Дайн байлдаанай тойроод боложо байхада ямар һуралсал гээшэб?! —гээд гайхашаа барабаб. Тиихэдэм, «Ерээдүй тухайдаа бодомжолхо хэрэгтэй» гэжэ харюусаа һэн.

Тиин Ван Тон, тэрэнэй хорин вьетнам нүхэд Советскэ Союзда һурахаяа ошоһон юм.

— Хоёр һара тухай ябажа, Москва хүрөө һэмди,—гээд Тон домоглон хөөрэнэ.—Анха түрүүн дайсанай харуулай постнуудһаа хорголон, Ехэ Ута гүбээ дээгүүр ябагаар ябабабди. Саашадаа поездоор Хитад орон соогуур, Сибиреэр дамжан гараа бэлэйбди. Ярославска вокзалда буумсаараа, Улаан талмай тээшэ сэхэ ошожо, В. И. Ленинэй мавзолейн хаяада сэсэгүүдые табихадаа, «Инаг вождь Ленниндэ» гээд лентэ дээрэнь бэшээ һэмди.

...Хабтагайгаар баригдаһан бишыхан конторо соонь Тонтой хамта һуубабди. Шулуу нүүрһэнэй карьер, шахтернуудай тосхон, волейбол наадажа байһан һурагшад үүдэнэйнь забһараар харагдана. Намтай хөөрэлдэжэ һууһан Тон энхэргэн дулаанаар үхибүүдые шэртэнэ. Арюун хүсэл зоригоор бадарһан тунгалаг шэг шарайтай, хүдэлмэришэн лэ байхаар хүдэр бэетэй хүн. Теэд мүнөө тэрэ хүдэлмэришэн бэшэ, харин инженер, директор болонхой. Республика дотороо томо, Халонг тохойн эрьедэхи шулуу нүүрһэнэй шахтын директор.

— Советскэ Союзда һуража эхилһэнһээмнай хойшо хори гаран жэл үнгэрөө,—гэжэ Ван Тон хөөрөөгөө үргэлжэлүүлбэ.—Үндэһэн вьетнам кадрнуудые бэлдэлгэдэнь манай эхэ орондо СССР тон ехэ туһа хүргөө гэжэ үнэн сэдьхэлһээ мэдэрнэбди...

Ван Тон Горловкодо горно институт дүүргэһэн. Түрүүшын бүлэгтэ орожо, тэрээнтэй хамта ошоһон бусад нүхэдынь медигүүд, химигүүд, экономистнууд болоһон юм. Мүнөө тэдэнэр министерствэнүүдэй, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдөөр ажаллана, орон дотороо мэдээжэ хүнүүд болонхой. Жэшээлхэдэ, Нгуен Донг Дьен—Ханойн политехническэ институдай ректор, Нгуен Тиен Лок—мэдээжэ агроном, эрдэмэй кандидат, Ле Ши Куок—медицинын доктор...

Франциин экспедиционно корпусой һүүлшын солдадай эндэһээ арилхатайнь сасуу, Ван Тон Хонгай—Камфа гэдэг шулуу нүүрһэнэй бассейндэ бусажа ерэһэн юм. Энэ ушар 1955 оной майн 24-дэ болоо һэн. Шахтанууд һандаршаһан байгаа. Уурхайнуудые һэргээн бодхоохын тула залуу инженер туһалагшадтаяа хамта эршэмтэйгээр ажаллажа оробо. Уданшьегүй совет мэргэжэлтэд туһалхаяа ерээ. Горно техникэ СССР-һээ асарагдаба. ДРВ-дэ эсэргүү США-гай хархис этэгээдүүдэй агаарһаа добтолго хэхэдэньшье, бассейнэй шахтанууд дүүрэн хүсөөрөө хүдэлһөөр байгаа. Мүнөө энэ ороной газар нютагуудые американ авиациин бомбодоходоньшье, шулуу нүүрһэ малтан абалга замханагүй.

— Түсэбүүд тухайдаа хэдэн үгэ хэлэһүү, —гэбэ Ван Тон.—Жэлдээ хоёр миллион тонно нүүрһэ үгэхэ Каошон карьерэй проектые совет инженернүүд манда зохёожо үгөө. Шулуу нүүрһэ зөөхэ хүсэтэ машинанууд, экскаваторнууд, самосвалнууд СССР-һээ асарагдажа байна. Шулуу нүүрһэнэй газар дээрэ бултайжа шахуу хэбтэдэг дээрэһээнь нээмэл аргаар малтадаг юм.

Эдэ жэлнүүдтэ эндэ ажаллаһан, мүнөөшье хүдэлжэ байһан совет шахтернууд тухай директор халуун дулаанаар хөөрэнэ. Ёһотойл үнэн ханинар, ажал хэрэгээ һайн мэдэхэ хүнүүд гэжэ вьетнамайхид тэдээн тухай хэлсэдэг.

— Үндэһэн кадрнууд хэр ургажа байна гээшэб?

—Горнягууднай дүршэл халан абахаяа жэл бүри Советскэ Союзда ошодог юм. Хани барисаата орондоо ошожо һуража ерээшэд хэдэн зуугаад болонхой. Совет нүхэднай бусадые эндээ һургана. Минишье хүбүүн эсэгынгээ харгыгаар ябана: Москвада институт дүүргэхэеэ байна,—гээд, Ван Тон уриханаар миһэрнэ.—Бэшэг ородоор бэшэжэ эльгээдэг. Юрэдөө ород нүхэдни хорин жэлэй үрда намайе Антон гэжэ нэрлэһэн юм. Тэрээнһээ хойшо тиигэжэ нэршэнхэйб.

«Нүхэр Антонтой»—һүүлэй 16 жэлэй хугасаа соо Совет орондо һураһан 11 мянган вьетнам эрхэтэдэй нэгэнтэй—хахасабаб. Тэдэнэр олоһон эрдэмээ мүнөө социалис байгуулалтын хэрэгтэ, эхэ ороноо хамгаалгада зорюулна. Эрдэм мэргэжэлтэй, бэлиг шадабаритай хүнүүд бүлэдэнь олоороо нэмэжэ орохол. Арба мянга шахуу хүбүүд, басагад Советскэ Союзда һуража, практика гаража байнхай. Интернациональна, аха, дүү ёһоной хани барисаанай эстафетэ үргэлжэлһөөр.

В. КАРПОВ.
(АПН).

Ханой—Москва.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефо[...]

г. УЛАН-УДЭ, ул. Лен[...] 35. Телефоны: редактора — 54-54, приемная — 54-9[...], редактора — 68-08, зам. [...]тора — 62-62, ответ. секре[...] — 50-52, зам. ответ. секре[...] — 36-76, отделы: парт[...] жизни — 60-91, сельского [...]зяйства — 64-36, 63-86, про[...]ганды и агитации — 56-23, [...]мышленности и строитель[...] — 61-35, советского строи[...]ства и быта — 69-58, куль[...] и школ — 60-21, писем и [...] селькоров — 67-81, инфор[...] — 34-05, общественная [...]ная — 56-62, машинное бюро [...] 57-63, фотолаборатория [...] 33-61.

Н-00349. Заказ № 1228.